

INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU WYSZKOWSKIEGO ZA ROK 2024

Spis treści

WSTĘP	3
SEKCJA EPIDEMIOLOGII	4
I. Działalność w zakresie chorób zakaźnych:	4
II. Działalność w zakresie higieny lecznictwa:	13
STANOWISKO DS. NADZORU NAD SZCZEPIENIAMI OCHRONNYMI	15
SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ	18
SEKCJA HIGIENY ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	24
STANOWISKO ds. HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY	29
HIGIENY PRACY	35
PROMOCJA ZDROWIA	37
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	48

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu wyszkowskiego za rok 2024”, opracowaną na podstawie informacji uzyskanych w czasie prowadzonego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz działalności przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych.

W przedłożonym Państwu dokumencie opisano podstawowe aspekty sytuacji epidemiologicznej w powiecie w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wyszkowie ze wskazaniem kierunków dalszych koniecznych działań mogących spowodować uzyskanie poprawy w tym zakresie.

Przeprowadzona analiza wyników działań nadzorowych na terenie powiatu wskazuje, że stan bezpieczeństwa sanitarnego jest stabilny. Prowadzony nadzór wykazuje jednak negatywne zjawiska w sferze sanitarno-higienicznej oraz epidemiologicznej, co świadczy o konieczności kontynuowania stałego systematycznego nadzoru obejmującego działania prewencyjne, monitoringowe i naprawcze. Działalność restrykcyjno-kontrolna nie jest główną, czy jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Do naszych ustawowych zadań należą także szeroko pojęte działania edukacyjne mające na celu pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia, inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego odżywiania i zapobiegania chorobom. W roku 2024 pracownicy nadzoru (15 osób) wykonywali zadania kontrolne, które często wiązały się także z przeprowadzaniem szkoleń chociażby w zakresie zgłaszalności chorób zakaźnych, znaczenia szczepień ochronnych, zasad higieny, niebezpieczeństw związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych czy paleniem elektronicznych papierosów.

SEKCJA EPIDEMIOLOGII

I. Działalność w zakresie chorób zakaźnych:

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w powiecie wyszkowskim za rok 2024 analizowana jest na podstawie zgłoszeń na drukach ZLK - podejrzenia lub rozpoznania zakażenia lub choroby zakaźnej raportowanych przez lekarzy, a także na podstawie zgłoszeń na drukach ZLB - dodatniego wyniku badania w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych raportowanych przez kierowników laboratoriów mikrobiologicznych. Dane te są rejestrowane, analizowane i przekazywane do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie w postaci sprawozdań MZ-56, MZ-57 oraz MZ-58. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny - Państwowy Instytut Badawczy (NIZP PZH-PIB) na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Zgodnie z wpływającymi drukami zgłoszeń od lekarzy w latach 2021-2024 zarejestrowano choroby zakaźne przedstawione w zestawieniu tabelarycznym:

Tabela 1. Wybrane choroby zakaźne w powiecie wyszkowskim w latach 2021-2024

Lp.	Jednostki chorobowe	Liczba zachorowań			
		2021	2022	2023	2024
1.	Salmonelozy:	18	21	37	34
	zatrucia pokarmowe	1	0	2	0
	inne zakażenia pozajelitowe	0	0	0	2
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	44	42	86	139
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	0	0	0	2
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczną (werotoksyczną)	0	0	0	2
5.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Campylobacter</i>	0	0	0	1
6.	Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i> (wykrycie toksyny A i B),	44	41	82	134
7.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe nieokreślone	0	1	4	0
8.	Giardioza (lamblioza)	2	1	5	4
9.	Wirusowe zakażenia jelitowe rotawirusowe	38	120	18	46
10.	Wirusowe zakażenia jelitowe norowirusowe	24	42	20	26
11.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	17	17	10	28
12.	Wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone	161	230	176	143
13.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	80	104	22	56
14.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	0	0	0	0
15.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu ogółem	56	111	90	141
	w tym: - biegunki u dzieci do 2 lat	11	21	8	14

16.	Mikobakteriozy	1	1	0	1
17.	Listerioza	0	1	1	0
18.	Krztusiec	0	0	1	48
19.	Płonica (szkarlatyna)	1	18	140	99
20.	Choroba meningokokowa inwazyjna w tym: - zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych - posocznica	0 1	0 0	0 0	1 0
21.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes , inwazyjna w tym: - róża - zespół wstrząsu toksycznego -inna określona i nieokreślona	4 0 0	3 1 0	6 1 2	1 0 0
22.	Legioneloza - choroba legionistów -gorączka Pontiac	0	0	1 0	8 1
23.	Kiła w tym: - wczesna - późna - inne postacie kiły i kiła nieokreślona	3 0 5	2 2 1	2 0 4	0 0 1
24.	Rzeżączka	2	3	2	2
25.	Inne choroby przenoszone drogą płciową przez Chlamydie	1	3	0	2
26.	Borelioza z Lyme ogółem - neuroborelioza	51 1	38 0	70 3	87 2
27.	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0
28.	Pokąsania	75	81	96	87
29.	Styczność i narażenie na wściekliczną / potrzeba szczepień	10	23	18	17
30.	Kleszczowe zapalenie mózgu	1	1	1	6
31.	Ospa wietrzna	177	379	742	220
32.	Odra	0	0	0	2
33.	Różyczka	0	0	0	1
34.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe i BNO	3	3	5	4
35.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C- ostre-ogółem	0	0	0	1
36.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C przewlekłe i BNO	4	9	11	5
37.	Wirusowe zapalenie wątroby inne i nie określone	0	0	0	0
38.	AIDS- Zespół nabytego upośledzenia odporności	0	0	0	0
39.	Nowo wykryte zakażenia HIV	0	1	1	1
40.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic	0	1	4	3
41.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae inwazyjna w tym: - zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu - posocznica - inna określona i nieokreślona	0 1 0	1 6 4	0 14 29	1 14 28
42.	Zespół hemolityczno-mocznicowy w przebiegu E.coli	0	0	0	1

43.	Choroba wywołana przez <i>Heamophilus influenzae</i> inwazyjna w tym:				
	- zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu	0	0	0	0
	- posocznica	0	1	1	0
	-inna określona i nieokreślona	0	1	1	0
44.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	1	0	0
	-w innych chorobach objętych MZ-56	1	1	0	0
	-inne określone				
45.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu nieokreślone	1	0	0	0
46.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	0	0	0	1
47.	Grypa - ogółem (przyp. potwierdzone laboratoryjnie testem molekularnym)	0	0	1	8
	-u dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	6
48.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	-	-	126	1226
49.	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	4241	3254	830	763
50.	Zakażenia wirusem RSV:			68	151
	- ogółem	-	-	41	58
	- w tym u dzieci do lat 2				
51.	Gruźlica	8	12	9	6

Zatrucia i zakażenia pokarmowe wywołane przez czynniki biologiczne

Choroby przenoszone drogą pokarmową to grupa jednostek chorobowych różniących się zarówno wywołującymi je patogenami jak i objawami klinicznymi, a ich wspólną cechą jest droga zakażenia.

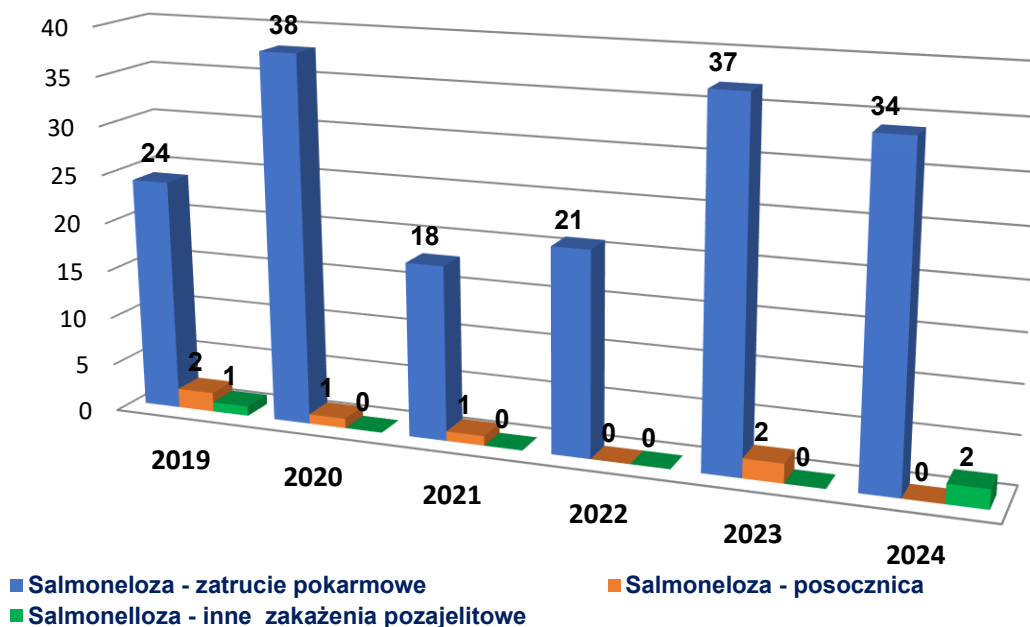
W 2024 roku na terenie powiatu wyszkowskiego odnotowano **36** przypadków zachorowań na salmonellozę (w tym 34 zatruc pokarmowych i 2 inne zakażenie pozajelitowe), **22** osoby podlegały hospitalizacji. Wyizolowanym typem serologicznym była **Salmonella: Enteritidis - 17, Species – 18, Coeln – 1**, ponadto **2** przypadki inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez E. Coli biegunkotwórczą oraz **2** przypadki wywołane przez E. coli enterokrwotoczną (werotoksyczną)-w tym **1** zachorowanie z zespołem hemolityczno -mocznicowym w przebiegu zak. E. coli oraz **1** zachorowanie Campylobacter. W większości przypadków zatruc podejrzany źródłem zakażenia była żywność poddana złej obróbce termicznej.

Dochodzenie epidemiologiczne w przypadku zatrucia pałeczkami salmonella ma na celu zdobycie wiedzy w zakresie powstawania i rozwoju choroby. W przypadku ustalenia, że osoba chora wykonuje prace przy wykonywaniu, których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby jest odsuwana od pracy w trybie natychmiastowym.

W przypadku, gdy podejrzany źródłem zakażenia są jaja wiejskie kupowane z gospodarstwa rolnego, gdzie hodowany jest drób, informacje o posiadanych zwierzętach przekazywane są do Inspekcji Weterynaryjnej. Jeśli dostępna jest żywność, która jest podejrzany źródłem zakażenia pobierana jest jej próbka i przekazywana do badania do Laboratorium PSSE w Siedlcach.

Bezpłatnie wykonywane są także badania w kierunku nosicielstwa pałeczek SS od uczniów, studentów, doktorantów kształcących się do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby (przebadano bezpłatnie **66 osób**). Łącznie w kierunku nosicielstwa pałeczek SS przebadanych zostało 863 osoby.

Zatrucia pokarmowe oraz posocznice o etiologii salmonelozowej w latach 2019 -2024

W 2024 roku zgłoszono do Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Wyszkowie **6 ognisk zatrucia pokarmowego**. Wszystkim osobom z ogniska przekazywano informacje o chorobie, sposobach zapobiegania oraz dezynfekcji. Informowano o możliwości wykonania badań w kierunku pałeczek Salmonella.

W 2024 r. w porównaniu do roku ubiegłego w dalszym ciągu obserwujemy wzrost zachorowań w grupie chorób – inne bakteryjne zakażenia jelitowe o etiologii ***Clostridioides difficile*** zgłoszono **134 przypadki** (w 2023 r. – zachorowało 82 osoby a w 2022 r. 41 osób). Były to zakażenia sporadyczne, najczęściej dotyczyły osób starszych z chorobami przewlekłymi (w grupie wiekowej 75 lat i więcej zachorowało **70** osób natomiast w grupie 65 -74 lata – **27** osób). Nie zgłaszano ze szpitala ognisk epidemicznych wywołanych przez *Clostridioides difficile* związanych z opieką zdrowotną.

Krztusiec

W 2024r. zarejestrowano **48 zachorowań** na krztusiec (34 przypadki możliwe, 2 przypadki prawdopodobne oraz 12 przypadków możliwych. Z powodu zachorowania 6 osób było hospitalizowanych. Jest to znaczny wzrost zachorowań względem roku poprzedniego.

W 2023r. zarejestrowano jedno zachorowanie z powodu krztuśca - przypadek możliwy.

W 2024 r. na terenie powiatu wyszkowskiego wystąpiły trzy ogniska rodzinne krztuśca.

W przypadku zgłoszenia zachorowania na krztusiec pracownik kontaktuje się z lekarzem, chorym lub osobą upoważnioną celem uzyskania danych o zachorowaniu: tj. ustalenie objawów chorobowych, ustalenie osób ze styczności, środowiska pobytu w momencie zachorowania, pobytu za granicą w okresie narażenia. Ustalane są osoby ze styczności, które miały kontakt z osobą podejrzaną/chorą na krztusiec w okresie jej największej zakaźności oraz zaleca się kontakt z lekarzem celem decyzji o wdrożeniu postępowania poekspozycyjnego. Osoby ze styczności informowane są o objęciu nadzorem epidemiologicznym przez 21 dni od ostatniego kontaktu w związku z faktem narażenia i kontaktem z osobą chorą na krztusiec.

Przekazywane są osobie ze styczności informacje o objawach chorobowych i drogach przenoszenia choroby, badaniach diagnostycznych w kierunku krztuśca, a także konieczności kontaktu z lekarzem w przypadku pojawienia się objawów chorobowych i poinformowaniu lekarza o fakcie kontaktu z chorym na krztusiec.

Legioneloza

W 2024r. na terenie powiatu wyszkowskiego zarejestrowano **9 przypadków** zachorowań na legionelozę - w tym 8 przypadków zakwalifikowano jako chorobę legionistów i jedno zachorowanie jako gorączka pontiac. W dwóch gospodarstwach jednorodzinnych u dwóch osób pobrano wodę do badania - nie wykryto bakterii Legionella sp. Jeden pacjent trafił do szpitala z podejrzeniem zapalenia płuc i dodatnim wynikiem badania Legionella pneumophila, jednak lekarz ostatecznie nie rozpoznał zapalenia płuc.

Choroby przenoszone przez kleszcze:

Borelioza (Choroba z Lyme)

W 2024 r. zarejestrowano **87** zachorowań w tym: **2 neuroboreliozy** a w 2023r. - 70 w tym: 3 neuroboreliozy).

W stosunku do roku ubiegłego obserwujemy wzrost zachorowań. Podobnie, jak w latach wcześniejszych, dominowała postać wczesna boreliozy, z typowym rumieniem wędrującym.

Borelioza z Lyme – to krętkowica kleszczowa. Jest przewlekłą, wieloukładową chorobą odzwierzęcą przenoszoną przez kleszcze i wywołaną przez krętka *Borrelia burgdorferi*. Do infekcji dochodzi w wyniku ukąszenia przez kleszcza z rodzaju *Ixodes* zakażonego patogennymi krętkami. Zakażenie mogą także przenosić muchy końskie oraz niekiedy komary.

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

W 2024 r. odnotowano w powiecie wyszkowskim **6** przypadków KZM, w poprzednich latach 2023 r. – 1 zachorowanie i 2022 r. również 1 zachorowanie.

Kleszczowe zapalenie mózgu to ostra choroba wirusowa, która często wiąże się z powikłaniami neurologicznymi. Źródłem infekcji może być ukąszenie przez zakażonego kleszcza, poprzez spożycie niepasteryzowanego mleka zakażonego zwierzęcia. Okres inkubacji choroby wynosi od 7 do 14 dni. W pierwszej fazie, zakażenie przebiega bezobjawowo lub wywołuje objawy podobne do grypy. U części osób zakażonych, po 7-14 dniach dochodzi do zajęcia ośrodkowego układu nerwowego. Może dojść do zapalenia rdzenia kręgowego, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych lub zapalenie mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych. U 35%–58% chorych z zajęciem ośrodkowego układu nerwowego dochodzi do trwałych powikłań neurologicznych, a u ok. 1/100 chorych zakażenie kończy się zgonem. Zapobiegać kleszczowemu zapaleniu mózgu możemy poprzez szczepienia, które zaleca się osobom przebywającym na terenach o nasilonym występowaniu tej choroby.

Inwazyjne bakteryjne zakażenia ośrodkowego układu nerwowego

W 2024 r. zarejestrowano **1** zachorowanie na **zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych i/lub mózgu** wywołane przez *Neisseria meningitidis*. 23 osoby z kontaktu przyjęły antybiotykoterapię oraz zostały objęte nadzorem epidemiologicznym.

W 2024 r. odnotowano również **1** zachorowanie na **zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych** wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*.

Poliomyelitis i ostre porażenia wiotkie (OPW)

W roku 2024 w powiecie wyszkowskim nie stwierdzono przypadków zachorowań na poliomyelitis. W związku z programem Światowej Organizacji Zdrowia dotyczącym eradykacji poliomyelitis, nadzorowi epidemiologicznemu podlegają zachorowania z objawami ostrych porażenia wiotkich (OPW) u dzieci do lat 18.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wyszkanie prowadzą monitoring czynny w zakresie OPW. Od września 2022 roku przeprowadzane są comiesięczne kontrole szpitala, podczas których poddawane są weryfikacji dane zawarte w dokumentacji zbiorczej szpitala/oddziału (w rejestrach elektronicznych) osób poniżej 15 r.ż.

Wścieklizna i przypadki pokąsań przez zwierzęta

W 2024 r. do PSSE w Wyszkanie zgłoszono **87 pokąsań** (67 pokąsań przez psy, 18 pogryzień przez koty, 1 pogryzienie przez królika klatkowego oraz 1 pogryzienie przez lisa). Są to najczęściej zwierzęta domowe (psy, koty), pozostające bez opieki. Brak możliwości ustalenia właściciela zwierzęcia pociąga za sobą konieczność wdrożenia szczepień przeciwko wściekliznie.

W 2024 r. **u 17 osób rozpoczęto szczepienia p/wściekliznie.**

Osoby poszkodowane otrzymują ulotki informacyjne i są kierowane do punktów szczepień p/wściekliznie: Wojewódzki Szpital Zakaźny w Warszawie ul. Wolska 37, 01-201 Warszawa lub Mazowiecki Szpital Specjalistyczny w Ostrołęce im. dr Józefa Psarskiego w Ostrołęce al. Jana Pawła II 120A 07 - 410 Ostrołęka; Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie; ul. Powstańców Wielkopolskich 2, 06 - 400 Ciechanów.

Utrzymywany jest stały kontakt z Powiatowym Lekarzem Weterynarii. W przypadku ustalonego właściciela psa prowadzona jest obserwacja zwierzęcia przez lekarza weterynarii, natomiast w przypadku psa bezpańskiego, którego poszkodowany potrafi wskazać - nawiązana zostaje współpraca z właściwym Urzędem Gminy w celu umieszczenia zwierzęcia w schronisku, celem prowadzenia obserwacji.

SARS-CoV-2 / COVID-19

W 2024 r. zarejestrowano na terenie powiatu wyszkowskiego **763 zachorowania** na COVID – 19 w tym: **2 zgony.**

Od września 2024r. zaprzestano zbierania i wpisywania do SEPIS wywiadów od osób zakażonych i chorych na COVID-19. Wywiady epidemiologiczne prowadzone są w systemie SRWE/EpiBaza w zakresie, który został ustalony na potrzeby sekwencjonowania wirusa SARS-CoV-2 oraz przekazywania danych na potrzeby ECDC tj. hospitalizacje oraz zgony.

W 2023 r. zarejestrowano na terenie powiatu wyszkowskiego **830 zachorowań** na COVID – 19 w tym: **13 zgonów.**

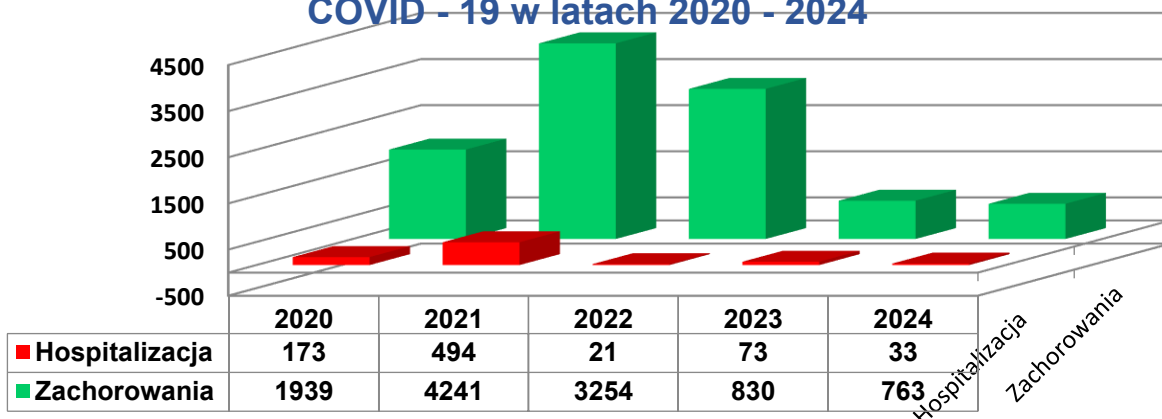
W 2022 r. zarejestrowano **3254 zachorowania** na COVID – 19 w tym: **45 zgonów,**

w 2021 r.- **4241 zachorowań** na COVID – 19 w tym: **144 zgony,**

w 2020 r. - **1939 zachorowań** na COVID – 19 w tym: **59 zgonów.**

Łącznie od początku trwania pandemii zarejestrowano **263 zgony** z powodu COVID-19.

Liczba zachorowań i hospitalizacji z powodu COVID - 19 w latach 2020 - 2024

Gruźlica

W 2024 r. odnotowano w rejestrze PSSE w Wyszkowie **6 nowych zachorowań na gruźlicę płuc** (u wszystkich 6 osób potwierdzono gruźlicę bakteriologicznie), w 2023 r. odnotowano 9 osób (w tym: u 7 osób potwierdzono gruźlicę bakteriologicznie).

Objęto nadzorem epidemiologicznym 21 osób z otoczenia chorych na gruźlicę (kontakty domowe oraz pozadomowe).

Do podmiotów leczniczych wysyłano pisma z prośbą o objęcie nadzorem lekarsko – pielęgniarskim osoby z otoczenia chorego, u którego rozpoznano gruźlicę prątkującą. Natomiast osobom z kontaktu pozostawiano w miejscu zamieszkania ulotki nt. gruźlicy a po wprowadzeniu w 2023 r. nowej „Instrukcji postępowania w zakresie nadzoru epidemiologicznego nad gruźlicą” również pisma informujące o konieczności zgłoszenia się do POZ oraz przesłanie lub dostarczenie informacji zwrotnej od lekarza dotyczącej wyników z przeprowadzonej konsultacji.

Największy odsetek zachorowań (50%) odnotowano u osób dorosłych w przedziale wiekowym 20 - 44 lata (w roku ubiegłym największy odsetek zachorowań (44%) odnotowano w przedziale wiekowym 45 - 64 lata). Wszystkie zarejestrowane nowe przypadki zachorowań na gruźlicę płuc wystąpiły wśród mężczyzn.

Realizacja Programu (WHO) eliminacji odrę i różyczki

W roku 2024 w powiecie wyszkowskim odnotowano **2 przypadki zachorowań na odrę** (w tym: 1 potwierdzony i 1 prawdopodobny) oraz **1 przypadek zachorowania na różyczkę** (p. możliwy).

Zachorowanie na odrę wystąpiło u dwóch osób współzamieszkujących. Pobrano krew do badań (Elisa IgM) – u jednej osoby uzyskano wynik pozytywny, u drugiej osoby uzyskano wynik ujemny.

Osoby z kontaktu zostały przekazane pod nadzór lekarsko - pielęgniarski oraz zaszczepione poekspozycyjnie. **Zaszczepiono p/odrę łącznie 7 osób z kontaktu** (w tym: 3 osoby - domownicy, 1 osoba z kontaktu w pracy – (nadzór PSSE Wołomin), 2 pielęgniarki i 1 lekarz z POZ).

W przypadku zgłoszenia zachorowania lub podejrzenia zachorowania na odrę lub różyczkę prowadzone jest dochodzenie epidemiologiczne w celu ustalenia okoliczności zakażenia.

Osoby z kontaktu obejmowane są nadzorem epidemiologicznym oraz weryfikowany jest status zaszczepienia tych osób. W przypadku potwierdzenia i udokumentowania podania 1 dawki szczepionki w przeszłości oraz braku udokumentowanego badaniami laboratoryjnymi przechorowania na odrę, pracownik PSSE zaleca uzupełnienie cyklu szczepienia o 2 dawkę przeciw odrze oraz kieruje do lekarza POZ na konsultację.

W przypadku braku wykonanych szczepień przeciw odrze w przeszłości i braku udokumentowanego badaniami laboratoryjnymi przechorowania na odrę, zaleca się pełny cykl szczepienia przeciw odrze oraz kieruje do lekarza POZ na konsultację.

Zaleca się także wykonanie szczepienia przeciwko odrze w ciągu 72 h od kontaktu z osobą podejrzaną/chorą na odrę. Szczepionka p/odrze podana w ciągu 72 godzin od ekspozycji może zapobiec chorobie. Zaszczepienie w późniejszym terminie również jest wskazane i zasadne, gdyż może zapobiec zachorowaniu na odrę w przyszłości.

Osoby z kontaktu z chorym, u których pojawiają się objawy wskazujące na odrę są informowane o izolacji oraz kierowane do lekarza POZ.

Osoby z kontaktu do szczególnego nadzoru: osoby pracujące z dziećmi, pracownicy ochrony zdrowia, pracujący z osobami po przeszczepach narządów, z nowotworami, pracownicy DPS, itp. (np. u osób z objawami chorobowymi zaleca się izolację, u osób nieuodpornionych rozważa się odsunięcie od pracy, podanie immunoglobuliny zaleca się w szczególnych przypadkach np. kobietom w ciąży).

Wczesne wdrożenie prawidłowego postępowania pozwala przerwać transmisję wirusa, zminimalizować ryzyko zachorowania osób z kontaktu, ale również ogranicza rozwój ognisk epidemicznych.

W 2024 r. wystąpiło jedno podejrzenie ogniska odrzy (zachorowało 4 mieszkańców Domu Pomocy Społecznej).

Podjęte działania w dochodzeniu epidemiologicznym:

1. Poinformowano o konieczności pobrania materiału na badanie w kierunku odrzy/różyczki w ramach programu WHO *Eliminacja Odrzy/Różyczki*.
2. Ustalono z lekarzem sprawującym opiekę medyczną nad placówką celem kwalifikacji osób z kontaktu do szczepień poekspozycyjnych,
3. Ustalono osoby z kontaktu z osobami podejrzanyymi o zachorowanie
  - **309 osób z kontaktu** w tym: pensjonariusze z DPS – 158 osób, personel z DPS – 106 osób, pacjenci z SOR – 6 osób, personel z SOR, Laboratorium, Pracowni Rentgena – 19 osób, personel ZRM – 3 osoby, personel Oddziału Chorób Wewnętrznych i Diabetologii – 17 osób. W DPS uaktualniano listy osób z kontaktu ustalanie ostatecznego statusu zaszczepienia osób z kontaktu (większość osób kwalifikowana do szczepień - brak przebytych szczepień, brak udokumentowanego przechorowania)
4. Przekazano szczepionki do DPS i szpitala do wykonania szczepień poekspozycyjnych. Zaszczepionych zostało łącznie **274 osoby** w tym:
  - **161** - pensjonariuszy DPS,
  - **81** - pracowników DPS,
  - **28** - pracowników SPZZOZ Wyszaków,
  - **4** - pacjenci SOR (3 pacjentów wypisanych – szczepienia poekspozycyjne w POZ, **1** pacjent przyjęty do oddziału – szczepienie w szpitalu),
5. Lekarz z ZRM zaszczepiony poekspozycyjnie w miejscu zamieszkania (pismo do PSSE w Łodzi).
6. przeprowadzano kontrolę interwencyjną w DPS w związku z wystąpieniem podejrzenia ogniska odrzy w DPS celem sprawdzenia warunków izolacji osób podejrzanych

o zachorowanie oraz sprawdzono procedury funkcjonujące w placówce, stosowane środki dezynfekcyjne, środki ochrony indywidualnej, przekazano wytyczne dotyczące pobierania materiału do badań oraz szczepień.

- przeanalizowano ewentualne kontakty chorych pensjonariuszy w okresie narażenia (nie było wyjazdów do placówek medycznych),
- 8 osób z personelu zostało odsuniętych od pracy decyzją Dyrektora DPS (odmowa szczepienia poekspozycyjnego, brak udokumentowanego uodpornienia).

Ognisko nie zostało potwierdzone: ujemne wyniki badań w kierunku odry - oznaczenie p-ciał w klasie IgM (ELISA) u wszystkich chorych. Zmiana rozpoznania zasadniczego u pensjonariusza hospitalizowanego w Mazowieckim Szpitalu Specjalistycznym w Ostrołęce: Eozynofilia.

RSV i Grypa

Wirus RSV, czyli syncytialny wirus oddechowy to patogen z rodzaju pneumowirusów, infekujący drogi oddechowe człowieka. Najczęściej do zakażenia dochodzi w okresie od jesieni do wczesnej wiosny, przy czym najwięcej nowych infekcji zazwyczaj odnotowuje się w okolicy stycznia i lutego. W większości przypadków zakażenia wirusem RSV przebiegają dość łagodnie, a objawy przypominają typowe przeziębienie. Patogen ten jest jednak szczególnie niebezpieczny dla noworodków, niemowląt oraz dzieci poniżej 5 roku życia – infekcje wywoływane przez wirusa RSV stanowią w tej grupie najczęstszą przyczynę hospitalizacji z powodu chorób dróg oddechowych. Zakażenie wirusem RSV stanowi także znaczące niebezpieczeństwo dla osób w podeszłym wieku oraz osób ze współwystępującymi zaburzeniami [odporności](#).

Grypa to ostra choroba zakaźna wywoływana przez wirus grypy, który atakuje drogi oddechowe. Czas trwania grypy i jej przebieg zależą od:

- właściwości patogenu,
- stanu fizycznego chorego,
- odpowiedzi układu odpornościowego danej osoby.

Na grypę można chorować wiele razy. Po chorobie nabywa się odporność, która jednak chroni przez krótki czas, ponieważ wirus grypy ciągle się zmienia. Za każdym razem organizm ma do czynienia z nowym, zmienionym wirusem. Choroba jest szczególnie niebezpieczna zwłaszcza dla dzieci i osób z grup podwyższonego ryzyka np. dla osób po transplantacji narządów, z przewlekłymi chorobami np. serca i płuc, a także dla cukrzyków, osób starszych, kobiet w ciąży i dla pracowników ochrony zdrowia.

Grypą można się zakazić:

- drogą kropelkową, gdy osoba chora mówi, kicha lub kaszle;
- poprzez kontakt bezpośredni, ponieważ np. zakrycie ust ręką przy kichaniu czy kasłaniu powoduje przeniesienie na nią śluzu wraz z wirusem (kasłanie powinno odbywać się w zgięciu łokciowe).

W PSSE w Wyszku w 2024 r. zarejestrowano:

- **151 zakażeń wywołanych wirusem RSV** (w tym 45 zachorowań u dzieci poniżej 2 roku życia),
- **8 zachorowań na grypę potwierdzoną badaniem PCR** (zapadalność w powiecie wyszkowskim wynosiła 10,91 na 100 000 mieszkańców)
- **1226 zachorowań na grypę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu antygenowego** (zapadalność w powiecie wyszkowskim wynosi 1671,64 na 100 000 mieszkańców).

W 2024 r. w porównaniu do 2023 r. zarejestrowano prawie 10-krotnie więcej zachorowań na grypę potwierdzoną szybkim testem antygenowym. Istotną rolę w ochronie przed chorobą są coroczne szczepienia p/gypie, które chronią przede wszystkim przed powikłaniami po chorobie.

Nadzór nad zgłaszalnością chorób zakaźnych, zakażeń oraz zgonów do organów PIS.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Wyszkowie sprawuje zarówno czynny jak i bierny nadzór nad zgłaszalnością chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu . W 2024 r. przeprowadzono **11 kontroli** w podmiotach leczniczych z zakresu zgłaszalności chorób zakaźnych oraz **12 kontroli** SPZZOZ Oddziału Pediatrycznego oraz Szpitalnego Oddziału Ratunkowego z zakresu zgłaszalności podejrzenia wystąpienia OPW u dzieci do 15 r.ż. i 18 r.ż. Kontrole często wykazywały braki w wypełnianiu tego obowiązku. W ramach projektu przygotowanego przez pracowników sekcji epidemiologii prowadzone były szkolenia ze zgłaszalności chorób zakaźnych dla personelu medycznego w poszczególnych ośrodkach zdrowia, a także w szpitalu.

W 2024 r. zorganizowano 7 szkoleń dla placówek opieki zdrowotnej:

W ramach projektu przewidzianego na lata 2023 - 2025– „**Zgłaszalność chorób zakaźnych na drukach ZLK a sprawny nadzór epidemiologiczny**” rozpoczęto cykl szkoleń w podmiotach leczniczych.

W ramach II etapu przeprowadzono w 2024 r. – 7 szkoleń indywidualnych w poszczególnych podmiotach leczniczych, w których uczestniczyło: 38 osób.

W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie **1784** wywiady epidemiologiczne w tym: **813** COVID -19, **971** pozostałe.

II. Działalność w zakresie higieny lecznictwa:

Na terenie działalności PSSE w Wyszkowie znajduje się obecnie **133 podmioty lecznicze**

Dodatkowo w zakresie higieny lecznictwa sprawowany jest nadzór nad 8 placówkami zapewniającymi całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w tym domy pomocy społecznej.

W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie **98 kontroli** w tym:

- 61 w zakresie higieny lecznictwa, 37 w zakresie szczepień ochronnych.

Zakres kontroli tych obiektów obejmował:

- stan sanitarno-techniczny obiektów,
- prowadzenie procesów dezynfekcji, sterylizacji,
- postępowanie z bielizną czystą i brudną,
- postępowanie z odpadami,
- stosowanie środków ochrony indywidualnej,
- przestrzeganie procedur sanitarno-higienicznych zapobiegających zakażeniom.

Wydano łącznie 18 decyzji administracyjnych w tym:

- 4 decyzje nakazowych,
- 7 decyzji przedłużających,
- 7 decyzji płatniczych.

Decyzje nakazowe dotyczyły Szpitala powiatowego i dwóch NZOZ-ów Podstawowej Opieki Zdrowotnej.

Stwierdzone uchybienia w szpitalu dotyczyły oddziału chirurgii urazowo- ortopedycznej, bloku operacyjnego, zakładu rehabilitacji leczniczej pracowni fizjoterapii i rehabilitacji i były to przede wszystkim uchybienia dotyczące niewłaściwego stanu technicznego i higienicznego powierzchni ścian i sufitów w niektórych pomieszczeniach w/w oddziałów. O dłuższego też czasu prowadzone jest postępowanie dotyczące oddziału ginekologicznego i szpitalnego oddziału ratunkowego.

W NZOZ-ach nakazy dotyczą zapewnienia właściwego stanu technicznego i higienicznego ścian oraz zapewnienia dozowników na środki dezynfekcyjne w pomieszczeniach placówek.

Ogniska epidemiczne w szpitalu

Zakażenia szpitalne oraz występowanie ognisk epidemicznych w szpitalach stanowi ważny i ciągle aktualny problem. Ogniska epidemiczne stanowią zagrożenie zarówno dla pacjentów jak i personelu. Szpitalnym ogniskiem epidemicznym określa się występowanie co najmniej dwóch zachorowań wywołanych tym samym drobnoustrojem, pozostających ze sobą w związku epidemiologicznym. Ognisko epidemiczne w szpitalu oznacza wzrost powyżej oczekiwanej częstości występowania zakażeń lub kolonizacji, wywołanych przez określony drobnoustrój. Przebieg i charakter ogniska epidemicznego różni się w zależności od rodzaju czynnika etiologicznego, postaci klinicznej zakażenia, specyfiki oddziału, grupy hospitalizowanych pacjentów. Najskuteczniejszym środkiem w zapobieganiu występowaniu zakażeń w podmiocie leczniczym jest przestrzeganie obowiązujących w placówce procedur zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

W 2024 r. nie odnotowano **ognisk epidemicznych w szpitalu.**

STANOWISKO DS. NADZORU NAD SZCZEPIENIAMI OCHRONNYMI

Nadzór nad Szczepieniami Ochronnymi

Realizacja szczepień ochronnych odbywa się zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (PSO), który jest ogłaszany corocznie przez Głównego Inspektora Sanitarnego w formie komunikatu w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw zdrowia.

Program Szczepień Ochronnych składa się z części obejmujących: szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży do 19 roku życia, które są finansowane ze środków znajdujących się w budżecie Ministra Zdrowia, a także szczepienia zalecane bezpłatne oraz szczepienia zalecane odpłatne.

W 2024r. w ramach Programu Szczepień ochronnych prowadzone były szczepienia obowiązkowe przeciwko gruźlicy (BCG), błonicy, krztuścowi, tężcowi (DTP), odrze, różyczce, śwince (MMR), nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZWB), przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* (pneumokokom) oraz rotawirusom.

Od 1 września 2024r. Program bezpłatnych szczepień przeciw HPV objął dzieci w wieku 9-14 lat, na terenie powiatu w ramach programu w 2024r. zaszczepiono **819 dzieci** p/HPV (623 szczepionką Gardasil 9 i 149 osób szczepionką Cervarix). W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że tylko jeden z podmiotów leczniczych na terenie powiatu wyszkowskiego NZOZ Zdrowie podjął się szczepień dzieci w szkołach. W programie wzięły udział Szkoła Podstawowa nr 5, gdzie zaszczepiono 39 osób i Szkoła Podstawowa nr 4 gdzie zaszczepiono 19 osób.

W PSSE w Wyszkowie znajduje się magazyn preparatów szczepionkowych dostępnych w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych wyposażony w urządzenia stale monitorujące temperaturę w chłodniach oraz system awaryjnego zaopatrzenia w energię elektryczną UPS.

W związku ze wzrostem zachorowań na krztusiec w Polsce w 2024 roku Minister Zdrowia zabezpieczył szczepionkę Tdap (inaczej dTpa) przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi z obniżoną zawartością antygenów błonicy i krztuśca, do realizacji szczepienia zalecanego u kobiet w ciąży przeciw krztuścowi. Od 15 października 2024 roku, kobieta w ciąży **mogły** bezpłatnie zaszczepić się przeciw krztuścowi w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej (**POZ**). Głównym celem szczepienia jest ochrona noworodków i niemowląt w pierwszych miesiącach życia przed zachorowaniem i hospitalizacją z powodu krztuśca. Od października do grudnia na terenie powiatu wyszkowskiego szczepionką p/krztuścowi zaszczepiło się 23 kobiety w ciąży.

Ze szczepień zalecanych w 2024r. p/ grypie skorzystało 1400 mieszkańców powiatu wyszkowskiego w grupie wiekowej od 4 roku życia do 80 lat. Ze szczepienia p/ pneumokokom skorzystało 84 osoby.

Na terenie powiatu wyszkowskiego w roku 2024 funkcjonowało 20 podmiotów działalności leczniczej wykonujących szczepienia w tym dwa punkty szczepień w SPZZOZ w Wyszkowie (Oddział Neonatologiczny i Szpitalny Oddział Ratunkowy), w których przeprowadzono 37 kontroli.

Analiza procentowa wykonania szczepień ochronnych w rocznikach 2023-2021 czyli w najmłodszej grupie podlegającej szczepieniu wyglądało następująco:

Rocznik	Szczepienie	Liczba Kart	Wykonanie
2023	BCG	637	98,2 %
2023	WZW B	637	96,39 %
2023	Błonica, Tężec, Krztusiec, Polio , HIB	637	91,68 %
2022	WZW B	759	98,68 %
2022	Błonica, Tężec, Krztusiec, Polio , HIB	759	96,18%
2022	Streptococcus pneumoniae	759	91,97 %
2022	Odra, Różyczka, Świnka	759	92,23%
2021	WZW B	860	98,6%
2021	Błonica, Tężec, Krztusiec, Polio , HIB	860	96,98%
2021	Streptococcus pneumoniae	860	95,93%
2021	Odra, Różyczka, Świnka	860	97,21 %

Na terenie powiatu wyszkowskiego znajdują się osoby, nie realizujące szczepień ochronnych u swoich dzieci. Niechęć do szczepień spowodowana jest najprawdopodobniej pozyskiwaniem informacji z niewiarygodnych źródeł, wpływów ruchów antyszczepionkowych. Co kwartał wszystkie punkty szczepień z terenu powiatu przekazywały do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wyszkowie informacje o osobach uchylających się od szczepień ochronnych.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę ilości osób uchylających się w 2024r :

Kwartał 2024	Liczba rodziców uchylających na koniec kwartału	Liczba rodziców które wykonały obowiązek szczepień w trakcie kwartału	Liczba nowych rodziców uchylających się w kwartale sprawozdawczym	Liczba rodziców uchylających się na koniec kwartału sprawozdawczego	Liczba dzieci
I	127 (I kw 2024)	10	30	147	78
II	147 (II kw 2024)	26	1	122	90

III	122 (III kw 2024)	2	12	132	99
IV	132 (IV kw 2024)	2	44	174	135

Pracownik odpowiedzialny za nadzór nad szczepieniami ochronnymi prowadził szereg spotkań edukacyjnych z dziećmi i rodzicami w przedszkolach, szkołach podstawowych tłumacząc jak ważną rolę w dbaniu o zdrowie odgrywają szczepienia ochronne. Prowadzone były także rozmowy z rodzicami uchylającymi się od obowiązku szczepień ochronnych podczas których omawiano zalety i korzyści płynące ze szczepień, wysyłane były również pisma edukacyjne. Wysyłano także wezwania do stawienia się z dziećmi na szczepienia.

W 2024r. zarejestrowane 3 odczyny poszczepienne łagodne po szczepieniu BCG, Pentaxim, Synflorix.(łagodna zmiana w miejscu wkłucia).

Na całym świecie powszechne programy szczepień pozwoliły wyeliminować niektóre choroby zakaźne (m.in. ospę prawdziwą) i znacznie osłabić przebieg wielu innych. Szczepienia mają nie tylko chronić osoby zaszczepione, ale także utrzymywać odporność populacyjną na poziomie około 95 procent, co jest kluczowe dla zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób. W przypadku niezaszczepionych istnieje ryzyko powrotu groźnych chorób, co szczególnie zagraża osobom ze słabym układem odpornościowym, takim jak pacjenci z zaburzeniami odporności, chorobą nowotworową czy autoimmunologiczną.

SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Nadzór nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi sprawowany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie:

- ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416),
- Ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757),
- Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294).

Podstawę zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Producenci prowadzą badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na podstawie uzgodnionych z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej harmonogramów pobierania próbek wody. Sprawozdania z powyższych badań przekazywane są organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które weryfikują terminowość ich przekazywania, analizują wyniki badań i w konsekwencji tego określają przydatność wody do spożycia.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę w powiecie wyszkowskim wg. stanu na dzień 31.12.2024 r.

Tabela nr 1.

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość
1.	Ilość stref zaopatrzenia	17
2.	Ilość funkcjonujących ujęć wody w tym: <ul style="list-style-type: none"> • wód podziemnych • wód powierzchniowych • wód mieszanych	17 0 0
3.	Ilość funkcjonujących ujęć wody według wydajności w tym: <ul style="list-style-type: none"> • <100 m³/d • 101<1000 m³/d • 1001<10 000 m³/d • 10 001<100 000m³/d • > 1000 000m³/d	1 15 1 0 0
4.	Ilość funkcjonujących sieci wodociągowych: <ul style="list-style-type: none"> • liczba • długość sieci • procent ludności korzystających z tych sieci	17 978,2 km ok. 96,81

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkowie ma pod nadzorem 17 wodociągów do zbiorowego zaopatrzenia w wodę, opartych na ujęciach wody podziemnej czerpanych ze studni głębinowych. Jedno ujęcie o wydajności poniżej 100m³/d znajduje się w miejscowości Dalekie Tartak gm. Brańszczyk. Na terenie powiatu wyszkowskiego jest 15 ujęć o wydajności od 101 do 1000m³/d tj;

Gmina Brańszczyk - 5 ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Poręba, Udrzyn, Turzyn, Trzcianka, Białebloto. Ujęcie Nowe Budy czynne przez I i II kwartał 2024 r. Z dniem 31.05.2024 r. SUW wyłączony z eksploatacji. Dotychczas zaopatrywane w wodę miejscowości zostały przyłączone do hydroforni w Udrzynie.

Gmina Rzańnik- 3 ujęcia w miejscowościach: Ochudno, Rzańnik , Stary Lubiel.

Gmina Długosiodło- 3 ujęcia w miejscowościach: Długosiodło, Chrzczanka Włociańska. Stare Bosewo.

Gmina Zabrodzie – 1 ujęcie w miejscowości Niegów

Gmina Somianka- 3 ujęcia w miejscowościach: Somianka, Celinowo, Stare Wypychy.

Gmina Wyszków - jedno ujęcie o wydajności od 1001 do 10 000m³/d zarządzane przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wyszkanie Sp. z.o.o znajduje się w Wyszkanie ul. Komunalna.

Z dwóch wodociągów z terenu powiatu wyszkowskiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie przekazuje dane do raportu dla Komisji Europejskiej w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w celu wypełnienia obowiązków traktatowych. Jest to wodociąg publiczny Niegów zarządzany przez Gminę Zabrodzie i wodociąg publiczny Wyszków zarządzany przez PWiK Sp. z.o.o. w Wyszkanie.

Długość sieci wodociągowej w powiecie wyszkowskim to ok 978,2 km. Korzysta z niej ok. 71 836 mieszkańców zamieszkujących powiat. Mieszkańcy trzech miejscowości na terenie gminy Długosiodło tj. Plewki, Prabuty i Suski zaopatrywani są w wodę z wodociągów sieciowych sąsiednich powiatów: ostrowskiego i ostrołęckiego. Mieszkańcy zamieszkujący gminę Wyszków: Kamieńczyk, Loretto, Świniotop, Puste Łąki nie są podłączeni do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Korzystają z własnych wodociągów lokalnych i studni przydomowych. W okresach wiosennych w tych miejscowościach zdarzają się podtopienia co może być przyczyną zanieczyszczenia wody.

W 2024 r. na terenie gm. Wyszków przeprowadzono wymianę pompy w studni nr 4. W gm. Brańszczyk przeprowadzono modernizację w Stacji Uzdatniania Wody Trzcianka. W celu wyeliminowania nieprawidłowej pracy odmanganiaczy w wodzie uzdatnionej wykonano wymianę złożeń filtracyjnych w 4 filtrach. Modernizację przeprowadzono również w Stacji Uzdatniania Wody w Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej w Popowie Parcelach. Wspomniane prace obejmowały swoim zakresem m.in. wymianę pompy głębinowej, orurowania, armatury oraz montaż nowej obudowy studziennej. W pozostałych Stacjach Uzdatniania Wody przeprowadzane były bieżące prace tj. utrzymanie właściwego stanu porządkowego terenu wokół obiektu, studni, białkowanie studzienek studni głębinowych.

Na terenie powiatu wyszkowskiego działa 1 przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, 2 gminy oraz 3 zakłady gospodarki komunalnej, których zadaniem jest realizacja dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody w sposób ciągły, a także zapewnienie należytej jakości dostarczonej wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie sprawuje również nadzór nad podmiotami wykorzystującymi wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub w podmiotach działających na rynku spożywczym. Na terenie powiatu wyszkowskiego znajduje się 6 takich podmiotów. Są to:

1. Ośrodek Charytatywno-Szkoleniowy CARITAS Popowo Letnisko
2. Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej Popowo Parcele
3. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wyszkanie
4. Hotel „Kamiza”
5. Dom Pomocy Społecznej w Loretto
6. Dom Opieki „Leśna Góra” w Kamieńczyk

Właściciele w/w podmiotów uzgadniają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej harmonogramy poboru próbek wody oraz przekazują sprawozdania z tych badań.

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na dzień 31.12. 2024r.

Tabela nr 2.

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę o prod. (m ³ /d)	Liczba urządzeń dostarczających wodę			
	razem	przydatną do spożycia	warunkowo przydatną do spożycia	o braku przydatności do spożycia
<100	1	1	0	0
101<1000	15	15	0	0
1001<10 000	1	1	0	0
Razem	17	17	0	0
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	6	5	1	0

Dane umieszczone w tabeli nr 2 pokazują, że w roku 2024 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wyszkanie funkcjonowało 17 wodociągów do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. We wszystkich wodociągach służących do zbiorowego zaopatrzenia w wodę Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie stwierdził przydatność wody do spożycia.

Jakość wody w tabeli nr 2 określana jest na koniec danego roku sprawozdawczego. W ciągu całego roku zdarzały się sporadycznie pogorszenia jakości mikrobiologicznej czy fizykochemicznej wody w wodociągach. Były to jednak przypadki krótkotrwałe i nie miały wpływu na roczną ocenę jakości wody. W przypadku stwierdzenia pogorszenia jakości wody pod względem mikrobiologicznym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie natychmiast informował właściciela wodociągu o przekroczeniach. Były to głównie przekroczenia obecności bakterii grupy coli, przy równoczesnym niewykryciu Escherichia coli. Właściciel wodociągu natychmiast przystępował do działań naprawczych, informował mieszkańców o zaistniałej sytuacji i ponownie pobierał wodę do analizy celem sprawdzenia jej jakości. Taka sytuacja dotyczyła wodociągu publicznego w miejscowości Trzcianka gm. Brańszczyk, w miejscowości Somianka gm. Somianka oraz w miejscowości Stare Wypychy gm. Somianka.

Pod względem fizykochemicznym w 2024 r. przekroczenia manganu stwierdzono na Stacji Uzdatniania Wody w Trzciance oraz Domu Opieki „Leśna Góra” Kamieńczyk, a żelaza na wodociągu publicznym Ochudno oraz na Stacji Uzdatniania Wody w Domu Pomocy Społecznej w Loretto.

Umiarkowanie podwyższone stężenia manganu w wodzie nieprzekraczające poziomu 400 µg/l i nie stwarzające bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi przy regularnej kontroli jakości wody mogą być akceptowalne przez określony czas, w ramach warunkowej przydatności wody do spożycia. Podstawowym niepożądanym efektem podwyższonej zawartości manganu w wodzie jest jego niekorzystny wpływ na ocenę organoleptyczną wody obejmującą barwę, przebarwienia pranej odzieży, ceramiki sanitarnej i innych powierzchni mających kontakt z wodą, smak, mętność.

Obecność żelaza może skutkować powstawaniem osadów na umywalkach, wannach. Jon żelazawy pod wpływem tlenu utlenia się do żelazowego i wówczas woda przybiera czerwono-

brązowe zabarwienie. Zawartości żelaza towarzyszy wzrost „bakterii żelazowych”, które tworzą maziste osady pokrywające przewody wodociągowe.

Przekroczenia w/w parametrów nie stwarzają bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi. Podjęcie działań naprawczych jest niezbędne celem uniknięcia dalszego pogorszenia się jakości wody.

W pobranej próbce wody ze Stacji Uzdatniania Wody Stare Wypychy oraz Stacji Uzdatniania Wody Somianka stwierdzono obecność bakterii grupy coli. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał ocenę o warunkowej przydatności wody do spożycia, po uprzednim przegotowaniu. Po przeprowadzeniu działań naprawczych oraz dezynfekcji urządzeń i sieci wodociągowej w powtórnie pobranych próbkach wody przekroczeń nie stwierdzono.

Łącznie wydano 5 decyzji administracyjnych na doprowadzenie jakości wody do wymagań rozporządzenia. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych, dezynfekcji urządzeń i sieci wodociągowej oraz modernizacji jakość wody uległa poprawie i postępowania zostały umorzone.

Podsumowanie i wnioski.

W roku 2024 skontrolowano i oceniono **17** wodociągów służących do zbiorowego zaopatrzenia w wodę i **6** wodociągów lokalnych z których woda wykorzystywana przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub w podmiotach działających na rynku spożywczym. Pobrano do badań laboratoryjnych z nadzoru i w ramach prac zleconych **143** próbki wody do spożycia w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego. Wodociągi produkowały wodę dobrej jakości, spełniającą wymagania sanitarne, ocenioną jako przydatną do spożycia.

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r. poz. 2294) wydał w nadzorowanych wodociągach **114 ocen** jakości wody, stwierdzając w 99 przypadkach przydatność wody do spożycia przez ludzi, w 14 przypadkach warunkową przydatności i 1 ocenę o braku przydatności wody do spożycia.

1. Analiza jakości mikrobiologicznej i fizykochemicznej badanych wód potwierdza, że nie stanowią one zagrożenia dla zdrowia ludności, a przekroczenia parametrów, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tę wodę oraz mogłyby pogorszyć jej ocenę organoleptyczną były sporadyczne.
2. Stan bezpieczeństwa sanitarnego na nadzorowanym terenie w 2024 r. w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę uznać należy za dobry

Jakość wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli oraz basenach.

W 2024 r. na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wyszkanie funkcjonowały 2 kąpieliska na terenie gminy Zabrodzie w miejscowości Słopsk. Organizator opracował profil wody dla poszczególnych kąpielisk oraz ustalił w porozumieniu z Inspektorem Sanitarnym w Wyszkanie harmonogram pobierania próbek wody w wyznaczonych punktach na kąpieliskach. Próby wody z nadzoru oraz w ramach kontroli wewnętrznej były pobierane przez próbkobiorców Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wyszkanie zgodnie z harmonogramem, a badania wody przeprowadzane były w laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Ostrowi Maz. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie wydał **10 ocen** o przydatności wody do kąpeli. Bieżące oceny o jakości wody były przesyłane do Urzędu Gminy i umieszczone na tablicy ogłoszeń na kąpielisku. Informacje o jakości wody w kąpieliskach oraz o warunkach panujących na kąpieliskach były na bieżąco umieszczane przez organizatora kąpielisk oraz Państwowego Powiatowego Inspektora

Sanitarnego w Wyszkanie w serwisie kąpieliskowym oraz dostępne na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego.

Organizator kąpieliska właściwie przygotował i utrzymywał infrastrukturę kąpielisk do użytkowania. Mając na uwadze bezpieczeństwo kąpiących się wyznaczono strefy dla osób umiających pływać i dla dzieci. Zapewniono ratowników WOPR, przebieralnie, kontenery sanitarne z kabinami ustępowymi i umywalkami do mycia rąk, natryski. Na plaży ustawiono kosze na śmieci.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie prowadzi również nadzór nad jakością wody na Pływalni WOSiR w Wyszkanie ul. Geodetów 45 oraz nad jakością wody w sezonowym odkrytym basenie w Długosiodle i w Rzęśniku. Woda jest badana zgodnie z harmonogramem.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w następujących obiektach użyteczności publicznej: szpitalu, domach pomocy społecznej, placówkach zapewniających całodobową opiekę, zakładach kosmetycznych, zakładach tatuażu, zakładach fryzjerskich, zakładach fryzjersko-kosmetycznych, laboratorium, ośrodka wypoczynkowym, pływalni krytej i 2 sezonowych basenach, kąpieliskach, plażach, piaskownicach, cmentarzach, domach przedpogrzebowych, krematorium, domu modlitwy, lodowisku, aptece, kontrolowano także dworzec kolejowy i 1 ustęp publiczny. W większości obiektów stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń.

W Szpitalu w Wyszkanie pracownicy Sekcji Nadzoru Higieny Komunalnej przeprowadzili kontrolę zaplecza szpitala tj. pomieszczeń przeznaczonych na przechowywanie bielizny czystej, brudnej, pomieszczeń przeznaczonych na odpady medyczne i pomieszczenia pro-morte, terenu wokół obiektu, studni oraz stacji uzdatniania wody. Stan sanitarno-porządkowy zaplecza szpitala nie budzi zastrzeżeń. Szpital posiada umowy na odbiór odpadów medycznych, komunalnych, pranie pościeli z zewnętrzną pralnią i z domem pogrzebowym na odbiór ciał osób zmarłych. Szpital zaopatrywany jest w wodę z własnego ujęcia. Woda pobierana i badana zgodnie z opracowanym i zatwierdzonym harmonogramem. Przekroczeń nie stwierdzono.

W Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wyszkanie w roku 2024 została trzykrotnie pobrana ciepła woda w kierunku bakterii Legionella sp. Na pobranych 13 próbek ciepłej wody stwierdzono w 2 próbkach wysokie skażenie wody pałeczkami Legionella sp. Została wydana decyzja o zaprzestaniu korzystania z pryszniców w pionach ze skażoną wodą na Oddziale Chirurgicznym na Oddziale Wewnętrznym, po podjęciu działań naprawczych oraz przedstawienie wyników badania ciepłej wody odpowiadających wymaganiom rozporządzenia postępowanie zakończono.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie w 2024 r. przeprowadził kontrolę 4 Domów Pomocy Społecznej. Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń dobry. W pobranych do analizy próbkach ciepłej wody w DPS Loretto, DPS „Zacisze” Wólka Grochowa i w DPS Brańszczyk bakterii Legionella sp. nie stwierdzono. W Domu Pomocy Społecznej w Niegowie na 3 pobrane próbki ciepłej wody w 2 stwierdzono średnie skażenie wody pałeczkami Legionella sp. przeprowadzono działania polegające na przegrzaniu instalacji oraz przeczyszczeniu i dezynfekowaniu sitek w kranach. W ponownie pobranych próbkach wody stwierdzono punktowe skażenie.

Ponadto pobrano do analizy próbki wody ciepłej w Całodobowym Domu Opieki w Jaszczułtach oraz w Całodobowym Domu Emeryta w Brańszczyk. W pobranych próbkach nie stwierdzono skażenia instalacji ciepłej wody.

W próbkach wody pobranych w hotelach i obiektach noclegowych tj. Hotel Kamiza Turzyn, Motel „Gościnny Gaj” oraz Ośrodka Szkolenia Wypoczynkowego Totalizatora Sportowego Sp. z o.o. nie stwierdzono skażenia instalacji ciepłej wody bakteriami Legionella sp.

W jednym z nadzorowanych Zajazdów w pobranych 2 próbkach wody ciepłej stwierdzono wysokie i średnie skażenie, w 1 próbce znikome skażenie wody pałeczkami Legionella sp. w związku z powyższym została wydana decyzja nakazująca zaprzestanie korzystania z pryszniców w pionach, gdzie stwierdzono skażenie do czasu uzyskania prawidłowych wyników badań. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych, czyszczeniu oraz dezynfekcji urządzeń i instalacji wody ciepłej jakość wody uległa poprawie.

Ponadto pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzali działania edukacyjne w zakresie właściwej eksploatacji instalacji wodnej, celem zmniejszenia ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella w instalacjach ciepłej wody. Informowano o regularnych przeglądach instalacji, czyszczeniu i dezynfekcji, unikaniu stagnacji wody, okresowym przegrzewaniu oraz utrzymaniu właściwej temperatury.

Najliczniejszą grupą obiektów użyteczności publicznej w Sekcji Higieny Komunalnej są zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej. W 2024 r. skontrolowano 57 obiektów. Ogólny stan sanitarno-techniczny nadzorowanych zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu ocenić należy jako dostateczny i dobry.

Dodatkowo pracownicy Sekcji Nadzoru Higieny Komunalnej w ramach realizacji ustaw w 2024 r. wydali **26 decyzji** na ekshumację i wywóz zwłok i szczątków ludzkich oraz prochów za granicę, nadzorowali ekshumacje oraz pieczętowali trumny i urny wywożone z Polski za granicę. Ponadto na wniosek Starosty wydano 5 postanowień na sprowadzenie zwłok lub prochów ludzkich osób zmarłych za granicą, które miały być pochowane na cmentarzach na terenie powiatu wyszkowskiego.

SEKCJA HIGIENY ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

1. Ogólna ocena obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Głównym celem działania sekcji Higieny Żywności i Żywienia jest zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu. Zadanie to realizowane jest poprzez prowadzenie urzędowych kontroli żywności w zakresie spełnienia obowiązujących wymagań sanitarno-zdrowotnych oraz pobieranie próbek środków spożywczych do badań laboratoryjnych. Nadzór prowadzony jest w oparciu o obowiązujące podstawy prawne, wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego oraz analizę zagrożeń w powiecie.

W roku 2024 Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Wyszkanie obejmowała nadzorem **1195** obiektów, z czego **164** to obiekty produkcji żywności, **382** to obiekty obrotu żywnością, **240** to obiekty żywienia zbiorowego (zamknięte i otwarte), **2** to obiekty produkcji materiałów i przedmiotów do kontaktu z żywnością, **13** to miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, **394** środki do transportu żywności.

Wykres I. Liczba obiektów objętych kontrolą Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wyszkanie

Ogółem przeprowadzono **513** kontroli stanu sanitarnego obiektów żywnościowo – żywieniowych, co stanowi **43%** nadzorowanych. Procent wykonania kontroli w głównych grupach obiektów przedstawiono w Tabeli I.

Tabela I. Procent skontrolowanych zakładów w grupach obiektów w 2024 r.

Grupa obiektów	Procent skontrolowanych obiektów w stosunku do ilości obiektów w rejestrze zakładów
Obiekty produkcji żywności (m.in.: automaty do lodów, ciastkarnie, piekarnie, przetwórnice owocowo – warzywne, wytwórnia oleju, wytwórnia wyrobów cukierniczych, produkcja pierwotna,)	22%
Obiekty obrotu żywnością (supermarkety, sklepy spożywcze, centra dystrybucyjne, kioski, obiekty ruchome, tymczasowe, środki transportu)	23%
Zakłady żywienia zbiorowego (restauracje, stołówki w placówkach oświaty, bloki żywienia w szpitalu, stołówki w domach pomocy społecznej)	34%

W roku 2024 r. zatwierdzono **60** nowych zakładów w większości były to sklepy spożywcze oraz obiekty żywienia zbiorowego otwartego.

Przeprowadzane kontrole kompleksowe na terenie powiatu wyszkowskiego wykazały, że do najczęstszych uchybień sanitarno-technicznych należały: brak przestrzegania procedur opartych na zasadach systemu HACCP, zły stan techniczny wyposażenia kuchni oraz pomieszczeń – ścian, sufitów, podłóg, brak aktualnego wyniku wody, zniszczone powierzchnie wyposażenia stykające się z żywnością, brak systematycznych zapisów GHP i GMP.

W porównaniu do poprzednich lat jest utrzymująca się tendencja dotycząca braku dostatecznej wiedzy, właścicieli jak i osób zatrudnionych, w zakresie znajomości przepisów prawa żywnościowego, oceny zagrożeń występujących na etapach produkcji lub obrotu żywnością.

W 2024 roku na terenie powiatu wyszkowskiego powstał skład celny, w związku z czym pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia przeprowadzają kontrole graniczne środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgłoszonych przez importerów. W 2024 roku przeprowadzono 6 kontroli granicznych, wydano 7 świadectw zdrowotnych dla środków spożywczych, importerami do tej pory korzystającymi z usług składu celnego są firmy spoza powiatu wyszkowskiego.

W celu doprowadzenia obiektów do wymaganego stanu wydano **288 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 177 decyzji płatniczych
- 35 decyzje nakazowych w tym jedna decyzja zamknięcia działalności (tj. nakazujące poprawę stanu sanitarnego obiektu)
- 76 decyzji zatwierdzających obiekty

Nałożono **31 mandatów karnych na kwotę 8750,00 zł**. Nałożono więcej mandatów niż w 2023 roku, jest to spowodowane zwiększoną ilością kontroli w 2024 roku. Wystosowano dwa wnioski o ukaranie do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dla właścicieli obiektów handlu obwoźnego artykułami spożywczymi, ze względu na prowadzenie

działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wyszkanie oraz z powodu prowadzenia działalności niezgodnie z wydaną decyzją zatwierdzającą.

W 2024 r. wpłynęło **33 prośby o interwencję** od ludności, głównie dot. wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej i niezachowania zasad higieny podczas produkcji żywności i wprowadzania do obrotu środków spożywczych, braku monitoringu warunków przechowywania środków spożywczych, prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o wpis i zatwierdzenie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS, występowania dolegliwości ze strony układu pokarmowego po spożyciu potraw czy braku aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych, **11 próśb o interwencję uznano za zasadne.**

2. Akcje i działania ukierunkowane problemowo

1) Wypoczynek dzieci i młodzieży

W okresie zimowym i letnim w ramach przygotowania do wypoczynku dzieci i młodzieży prowadzone były kontrole interwencyjne pod kątem prawidłowości w zakresie żywienia przebywających na wypoczynku zorganizowanych grup dzieci i młodzieży. Szczególną uwagę zwrócono na jakość zdrowotną oraz pochodzenie surowców, warunki przechowywania surowców, półproduktów i gotowych posiłków, prawidłowość procesów technologicznych przy przygotowywaniu posiłków, jakość posiłków z punktu widzenia racjonalnego żywienia. W czasie trwania akcji Bezpieczne Ferie oraz Bezpieczne Wakacje przeprowadzono 21 kontroli, z których w trzech obiektach stwierdzono niezgodności i wystawiono mandaty karne na łączną kwotę 1200 zł.

2) Nadzór nad warunkami sanitarnymi stoisk mięsnych na targowisku miejskim w Wyszkanie

W 2024 roku pracownicy sekcji higieny żywności i żywienia PPIS w Wyszkanie w związku z zintensyfikowaniem nadzoru nad obiektami ruchomymi i tymczasowymi na targowiskach miejskich w zakresie identyfikowalności środków spożywczych oraz warunków sanitarno – higienicznych sprzedaży przeprowadzili 12 kontroli kiosków mięsnych zlokalizowanych na targowisku miejskim w Wyszkanie. W czasie kontroli nie stwierdzono uchybień związanych ze stanem sanitarno-higienicznym oraz w zakresie identyfikowalności pochodzenia mięsa i wyrobów mięsnych. Poprawa stanu sanitarnego tych obiektów mogła być spowodowana wzmożonym nadzorem w 2023 roku tego typu obiektami oraz przeprowadzonymi szkoleniami dla właścicieli i pracowników.

3) Nadzór nad hurtową sprzedażą owoców i warzyw

W okresie letnim w ramach wzmożonego nadzoru nad sprzedażą hurtową owoców i warzyw przeprowadzono kontrole w 6 obiektach prowadzących działalność w tym zakresie. Stwierdzono niezgodności dotyczącego głównie stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń magazynowych oraz pomieszczeń socjalnych dla pracowników, na które wydano decyzje nakazowe (tj. nakazujące poprawę stanu sanitarnego obiektu).

4) Działalność edukacyjna na terenie powiatu wyszkowskiego

W roku 2024 pracownicy Sekcji Żywności i Żywienia zorganizowali w trzech gminach powiatu wyszkowskiego **szkolenia dla Kół Gospodyń Wiejskich** dotyczące wymagań sanitarno-higienicznych podczas produkcji i sprzedaży żywności. Podczas spotkań przybliżono przepisy prawne w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia odnoszące się do działalności okazjonalnej oraz produkcji żywności w warunkach domowych. Omówiono zasady dobrej praktyki higienicznej w ramach zapobiegania zatruciom i zakażeniom pokarmowym.

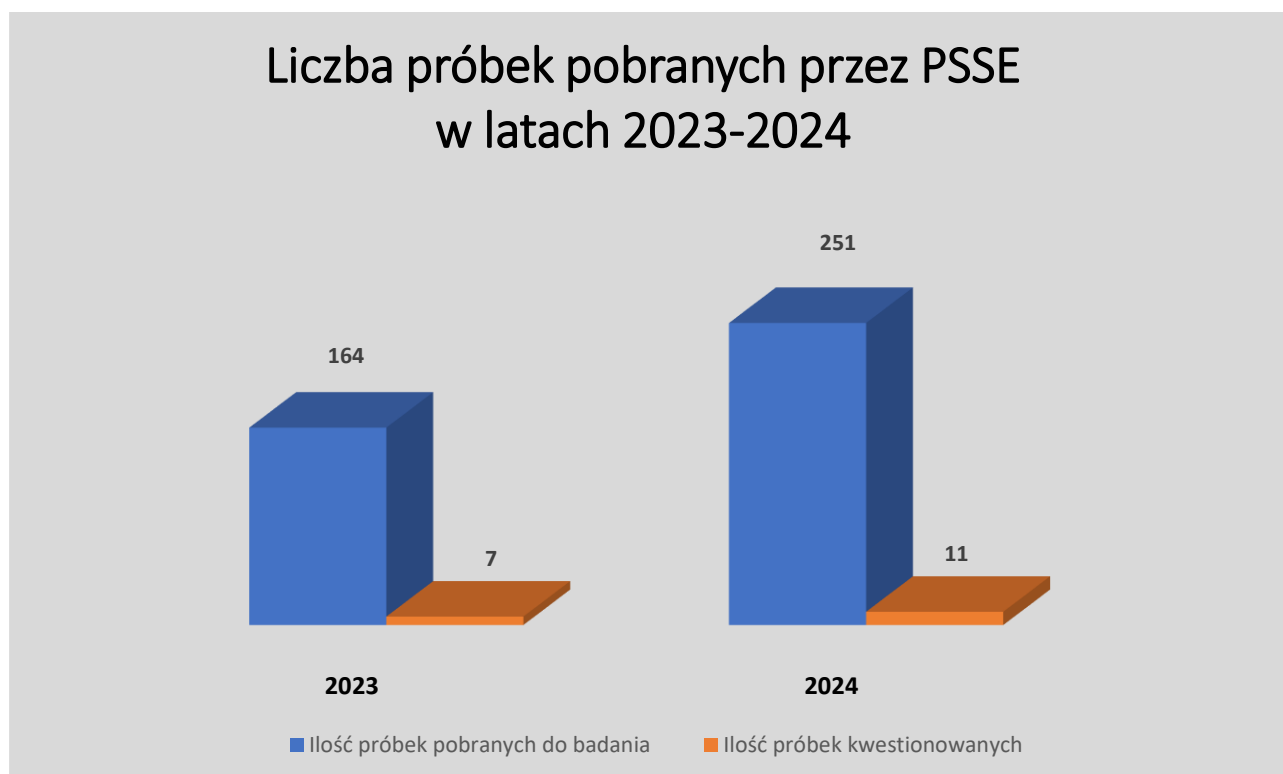
Podczas sprawowania bieżącego nadzoru w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego, edukowano pracowników kuchni oraz dokonywano ocen jadłospisów pod kątem zgodności z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Oceny jadłospisów przekazywano osobom odpowiedzialnym celem uwzględnienia zaleceń podczas przygotowywania posiłków.

3. Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

W roku 2024 pobrano **251 próbek żywności** zgodnie z planem pobierania próbek żywności w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności. Próbki pobrano w miejscach obrotu hurtowego i detalicznego oraz centrach dystrybucyjnych. Próbki badano w zakresie parametrów mikrobiologicznych, parametrów czystości, migracji specyficznej i parametrów chemicznych (w kierunku zawartości metali ciężkich, pestycydów, substancji dodatkowych, azotanów). Zakwestionowano 11 próbek:

- 1 próbka (Płatki ryżowe błyskawiczne, przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu $0,28 \pm 0,08$ mg/kg) – przygotowano powiadomienie RASFF w celu wycofania kwestionowanego produktu z obrotu.
- 5 próbek (Polędwiczki z piersi kurczaka Świeże, klasa A, producent:, stwierdzenie obecności Salmonelli spp. w 3 z 5 próbek)
- 5 próbek (Kurczak świeży Farmerski, Filet z piersi kurczaka, Klasa A, stwierdzenie obecności Salmonelli spp w 5 z 5 próbek)

Wykres I. Liczba próbek pobranych i kwestionowanych w latach 2023-2024 przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wyszkanie

4. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach – RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) to system służący do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli żywności, paszy i materiałów do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiskach i działaniach następczych prowadzonych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. W roku 2024 na terenie powiatu wyszkowskiego na podstawie otrzymanych zgłoszeń informacyjnych oraz alarmowych przeprowadzono **60 kontroli interwencyjnych** RASFF dla 49 spraw, stosownie do otrzymanych list dystrybucyjnych. Powiadomienia w systemie RASFF dotyczyły m.in.: stwierdzenia obecności bakterii z grupy Salmonella w świeżym mięsie drobiowym, chałwie sezamowej, przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych w przyprawach, składnika niedozwolonego w suplementach diety, migracji 4,4'- diaminodifenylometanu w narzędziach kuchennych, Escherichia coli w mięsie wołowym

STANOWISKO ds. HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan sanitarny placówek dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu

Zadania nadzoru wynikają przede wszystkim z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i polegały na sprawowaniu bieżącego nadzoru nad stałymi placówkami nauczania, opieki i wychowania oraz sezonowymi placówkami wypoczynku, w celu osiągnięcia optymalnych warunków sanitarnych pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

W roku 2024 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wyszkanie znajdowało się 99 stałych placówek nauczania i wychowania.

Działalność kontrolna i pokontrolna w placówkach nauczania, wychowania i opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

W ramach nadzoru nad placówkami oświatowymi oraz placówkami sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży w roku 2024 przeprowadzono **78** kontroli w tym:

- 50 zaplanowanych kontroli sanitarnych w stałych obiektach i placówkach oświatowo-wychowawczych zgodnie z harmonogramem kontroli na rok 2024
- 13 kontroli sanitarnych: doraźne, interwencyjne, sprawdzające związane między innymi z dokonaniem oceny higienicznej tygodniowego rozkładu zajęć uczniów, oceny stanu sanitarnego placówek, realizacji prac problemowych, kontroli związanych z wydaniem opinii/decyzji sanitarnych
- 15 kontroli sanitarnych przeprowadzonych w placówkach sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży

Działania kontrolne obejmowały elementy stanu technicznego i sanitarnego budynków, pomieszczeń i otoczenia kontrolowanych placówek.

Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Stan techniczny budynków systematycznie się poprawia. Związane jest to z bieżącą realizacją zaleceń wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wyszkanie w formie: decyzji, zaleceń, instruktażu, a także podnoszeniem standardów nauczania o które dbają organy założycielskie. W trakcie kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego i technicznego w niepublicznym przedszkolu oraz 2 zespołach szkół.

W związku z tym wydano:

- 1 decyzję administracyjną dotyczącą poprawy niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń i urządzeń sanitarnych w WC dla uczniów oraz korytarza szkolnego;
- 1 decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia: właściwego stanu technicznego podłóg w salach dydaktycznych szkoły oraz zapewnienia właściwych warunków sanitarnych kabiny WC dla dzieci;
- 1 decyzję administracyjną dotyczącą poprawy niewłaściwego stanu sanitarno- higienicznego i technicznego w WC dla dzieci;

- 1 decyzję przedłużającą termin wykonania obowiązków dotyczącą zapewnienia właściwej ilości oraz stanu technicznego i higienicznego pomieszczeń sanitarnych dla dzieci w placówce.

W 2024 roku wpłynęły 4 wnioski/pisma o wydanie decyzji/opinii dotyczących pomieszczeń przeznaczonych na działalność oświatowo – wychowawczą i opiekuńczą celem rejestracji placówki.

W związku z tym wydano:

- 1 decyzję dla żłobka
- 3 opinie sanitarne dla placówki oświatowej

Higiena procesów nauczania

W 2024 r. przeprowadzono ocenę ergonomii mebli szkolnych i przedszkolnych w 18 placówkach: w 5 przedszkolach, 8 szkołach podstawowych oraz 5 zespołach szkół. Oceniono 1319 stanowisk, w 89 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Dobór mebli do wzrostu dzieci jest niezwykle istotny, szczególnie dla uczniów szkół podstawowych, którzy są w okresie intensywnego rozwoju fizycznego i ostatecznego kształtowania się układu kostnego.

Interwencje w placówkach nauczania i wychowania

W roku sprawozdawczym do PSSE w Wyszkowie zgłoszono **prośbę o interwencję** w niepublicznym przedszkolu. Podczas przeprowadzonej kontroli interwencyjnej stwierdzono zły stan higieniczno-sanitarny i techniczny pomieszczenia sanitarnego dla dzieci oraz sali dydaktycznej.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

Ocenę higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych w roku 2024 przeprowadzono w 13 placówkach. Ocenę przeprowadzono w 10 szkołach podstawowych, oraz 3 zespołach szkół w 45 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Dożywianie dzieci i młodzieży

W 2024 roku skontrolowano 15 placówek szkolnych pod kątem dożywiania dzieci i młodzieży, w których zorganizowano dożywianie dla **1043** uczniów obiady jedno-daniowe 209, obiady pełne 834

- w szkołach podstawowych z posiłków korzystało - 296 uczniów
- w zespołach szkół z dożywiania korzystało - 747 uczniów
- z dofinansowanych posiłków korzystało - 114 uczniów

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego waga plecaka nie powinna przekraczać 10-15% masy ciała ucznia.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w 2 Szkołach Podstawowych (miejska i wiejska). Badanie przeprowadzono w klasach 4-8, łącznie w 15 oddziałach. Zważono 314 tornistrów i 314 uczniów.

Na ogólną liczbę 314 uczniów przebadanych w szkołach podstawowych optymalną, tj. 10% normę obciążenia ciężaru ciała wagą tornistra uzyskało 159 uczniów, co stanowiło 34%, natomiast u 284 uczniów uzyskało normę wysoką do 15% wagi ciała, co stanowi 60%. Pozostałych 30 uczniów posiadało tornistry/plecaki w których odnotowano wagę powyżej 15% wagi ciała, co stanowi 6%.

<https://www.gov.pl>

Tornister stanowi nieodzowny atrybut każdego ucznia. Jego waga, odpowiednie dopasowanie oraz właściwe użytkowanie odgrywają ogromną rolę w utrzymaniu prawidłowej postawy oraz zapobieganiu skrzywienia kręgosłupa.

- Zbyt ciężki plecak może powodować niekorzystne, bolesne napięcia w mięśniach i stawach, oraz bóle bioder i kolan.
- Noszenie nieodpowiedniego plecaka wymusza nieprawidłową postawę – pochylanie sylwetki do przodu, a także bóle w okolicach karku.
- Nadmierne obciążenie źle wpływa również na ramiona, które są nieprzystosowane do noszenia ciężarów.

Przebieg wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży

W 2024 roku na terenie powiatu wyszkowskiego kontrole przeprowadzane były na podstawie elektronicznej bazy wypoczynku, utworzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Zorganizowano 57 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie wypoczynku letniego i zimowego. Skontrolowano 15 turnusów wypoczynku letniego i zimowego. Z wypoczynku skorzystało 607 uczestników tj: letniego 379 uczestników, zimowego 228. Wśród uczestników nie odnotowano wypadków, zatruc. Zarejestrowano 1 uraz podczas wypoczynku letniego. Kontrole były przeprowadzane wspólnie z pracownikami ds. Promocji Zdrowia, Higieny Żywności i Żywienia, Powiatowej Komendy Policji oraz Kuratorium Oświaty w Warszawie Delegatura w Ostrołęce. Organizatorzy wypoczynku zorganizowali uczestnikom wyżywienie z zakładów gastronomicznych znajdujących się w rejestrze Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Sytuacja w zakresie infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w roku 2024 w skontrolowanych placówkach ulega ciągłej poprawie poprzez: przeprowadzanie remontów sal gimnastycznych z zapleczem sanitarnym oraz rozbudowy szkół o sale gimnastyczne. Ocenie poddano także stopień korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych. Stwierdzono, że w skontrolowanych obiektach posiadających natryski przy salach gimnastycznych uczniowie z nich nie korzystają lub korzystają sporadycznie. Niektóre placówki z powodu niepełnej własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego korzystają dodatkowo z innych obiektów sportowych np. boisk typu „Orlik”.

W grudniu została oddana do użytku nowa sala gimnastyczna należąca do Szkoły Podstawowej w Ulasku.

Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego 2024/2025

W miesiącach lipiec i sierpień przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego, dokonywana była ocena przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2024/2025. Przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych

w placówkach szkolnych:

- 11 szkołach podstawowych
- 4 zespołach szkół

Przygotowanie do roku szkolnego odbywało się zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Edukacji i Nauki i Ministra Zdrowia dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych- tryb pełny stacjonarny.

Placówki przed rozpoczęciem roku szkolnego przeprowadziły remonty generalne jak również bieżące naprawy i konserwacje.

Wymogi w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i ich mieszanin

W roku 2024 dla 4 skontrolowanych placówek jednym z elementów kontroli sanitarnej był nadzór nad niebezpiecznymi substancjami i ich mieszaninami w szkołach. Substancje i preparaty były przechowywane w zamykanych szafach na zapleczu pracowni chemicznych lub w wydzielonym miejscu w sali zajęć. Preparaty były oznakowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, posiadały spis posiadanych substancji i preparatów niebezpiecznych oraz karty charakterystyki, uczniów zapoznano z zasadami BHP w tym zakresie.

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami

Kontroli zostało poddane 5 szkolnych gabinetów profilaktyki pielęgniarstwa

- 2 szkołach podstawowych

- 2 zespołach szkół
- szkole specjalnej

Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Łącznie tylko w 19 placówkach dostępne są gabinety pielęgniarskie. W 11 gabinetach profilaktyki pielęgniarskiej zatrudniony jest personel medyczny będący co najmniej kilka razy w tygodniu w placówce. W zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w przedszkolach i szkołach odczuwa się znaczny niedosyt. Żadne z przedszkoli nie posiada gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Działania informacyjno- edukacyjne

W roku sprawozdawczym podczas wypoczynku letniego i zimowego, kontroli sanitarnych, pogadarek oraz spotkań, został przeprowadzony szereg działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szczepień p/HPV w szkołach. Działania skierowane były do uczniów, kadry pedagogicznej, dyrektorów szkół/placówek.

Przestrzeżenie zakazu palenia tytoniu

We wszystkich skontrolowanych placówkach przestrzegany jest zakaz palenia tytoniu i papierosów elektronicznych. W placówkach nauczania i wychowania zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych obowiązuje całkowity zakaz używania w/w substancji bez możliwości wydzielenia palarni dla osób palących. W widocznych miejscach umieszczone są oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia tytoniu i papierosów elektronicznych.

Podsumowanie

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu wyszkowskiego w roku 2024 w ocenie nadzoru utrzymuje się na stabilnym poziomie, niemniej jednak placówki oświatowe to obiekty wymagające ciągłego nadzoru i dbania o ich infrastrukturę zapewniającą bezpieczeństwo dla uczących się w nich dzieci młodzieży.

HIGIENY PRACY

Sekcja Higieny Pracy prowadziła nadzór nad bezpieczeństwem warunków pracy pracowników, zatrudnionych w zakładach pracy na terenie powiatu wyszkowskiego.

W ewidencji nadzoru higieny pracy w roku 2024 znajdowało się **256** zakładów pracy.

W ramach nadzoru nad warunkami środowiska pracy przeprowadzono **84** kontrole, wydano **19** decyzji administracyjnych w tym 13 nakazujących poprawę warunków pracy dotyczących między innymi: przeprowadzenia pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, obniżenia do obowiązujących norm przekroczeń czynników chemicznych, opracowania programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas, poprawy stanu sanitarnego i technicznego zakładu oraz uzupełnienie dokumentacji dotyczącej oceny ryzyka zawodowego w zakładzie.

W ewidencji PSSE w Wyszkowie w roku 2024 znajdowało się 256 zakładów pracy, w których:

- występują przekroczenia na stanowiskach pracy w zakresie czynników chemicznych i fizycznych w środowisku pracy.
Przekroczenie NDS czynników chemicznych stwierdzono w jednym zakładzie na który za pośrednictwem decyzji został nałożony nakaz obniżenia stężenia manganu na stanowisku spawacza do obowiązujących normatywów higienicznych .
W narażeniu na czynniki fizyczne - hałas wykonuje prace 206 pracowników w 5 zakładach. W ramach działań profilaktycznych zakłady, w których stwierdzono przekroczenia powyższych czynników fizycznych (hałasu) realizują tzw. programy naprawcze, gdyż z uwagi na specyfikę prowadzonej przez zakłady działalności nie można całkowicie wyeliminować narażenia na powyższe czynniki.
- występują szkodliwe czynniki biologiczne zaliczane do 2 grupy lub do 3 grupy narażenia zawodowego. Skontrolowane zostało 16 zakładów pracy w tym: zakład pogrzebowy, zakłady przetwórstwa mięsnego, dom pomocy społecznej, zakłady gospodarki komunalnej i oczyszczalnie ścieków, zakłady produkcyjne, podmioty lecznicze oraz zakład karny. 631 pracowników w skontrolowanych zakładach pracy świadczy pracę w ekspozycji na czynniki biologiczne zaliczane do grupy 3 narażenia zawodowego oraz 1018 pracowników zaliczane do grupy 2 narażenia zawodowego
- występują substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy w 30 zakładach, które zobowiązane są do corocznego składania do Inspekcji Sanitarnej „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym”.
W roku 2024 informacje takie złożyło **23** zakładów pracy, z których dane zostały wprowadzone do ogólnopolskiej bazy danych dotyczącej czynników rakotwórczych i mutagennych prowadzonej przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi. W lipcu 2024 r. zostało wprowadzone nowe Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksyycznym w środowisku pracy.

Ponadto 54 kontrole dotyczyły nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami. Stosowanie chemii stwierdzono w 45 zakładach pracy. Nie stwierdzano w tym zakresie większych nieprawidłowości.

Przeprowadzono także kontrolę w zakładzie, który jest producentem i wprowadzającym do obrotu kosmetyki. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zgłoszenia podejrzeń lub zatruc substancjami psychoaktywnymi

Każdy zgłoszony przypadek zatruc środkami odurzającymi lub środkami zastępczymi lub nową substancją psychoaktywną jest rejestrowany w ogólnopolskiej bazie prowadzonej przez Głównego Inspektora Sanitarnego. Należy nadmienić, iż obowiązek zgłaszania zatruc lub zgonów do Państwowego Inspektora Sanitarnego przez podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne został nałożony nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172). W myśl ustawy obowiązek ten należy dopełnić niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 48 godzin od chwili wystąpienia okoliczności. W 2024 roku nie wpłynęło, żadne zgłoszenie do PPIS w Wyszkanie dotyczące zatruc środkami zastępczymi.

Postępowania dotyczące chorób zawodowych

W roku 2024r. prowadzono 6 postępowań wyjaśniających w sprawie o ustalenie choroby zawodowej u pracowników lub byłych pracowników.

Wydano 1 decyzję administracyjną o stwierdzeniu choroby zawodowej, która dotyczyła jednostki chorobowej z wykazu chorób zawodowych:

- **poz. 26** choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (kleszczowe zapalenie mózgu) Wydana decyzja dotyczyła rolnika.

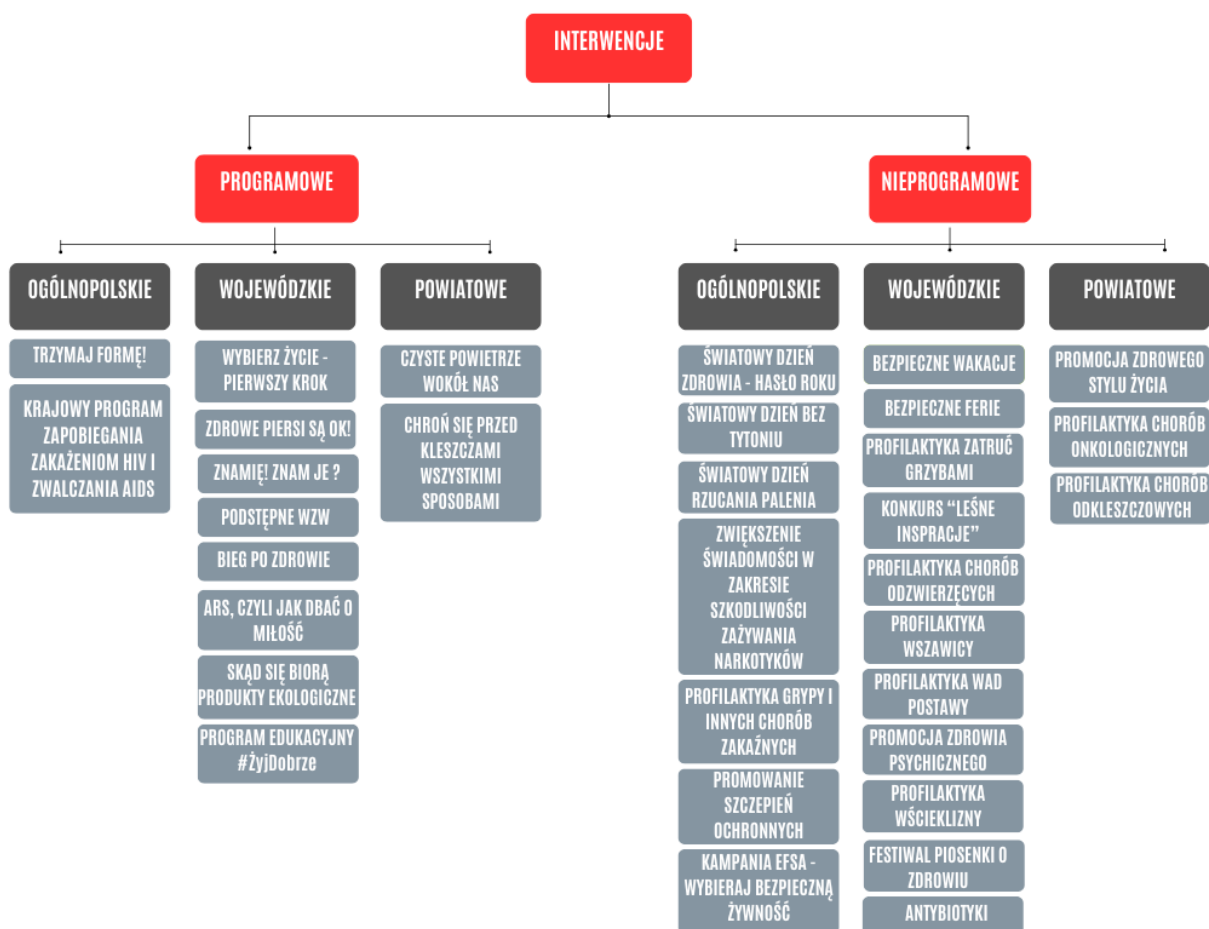
Należy podkreślić, że dzięki dobrej współpracy z pracodawcami oraz z pracownikami wykonującymi zadania służby BHP w zakładach pracy z roku na rok poprawia się stan sanitarny oraz rośnie świadomość pracowników w zakresie bezpieczeństwa pracy.

PROMOCJA ZDROWIA

Działania podejmowane przez pracownika do spraw Promocji Zdrowia w roku 2024 wynikały z kierunków określonych przez Główny Inspektorat Sanitarny, Ministerstwo Zdrowia, założeń Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia oraz potrzeb zdrowotnych i sytuacji epidemiologicznej.

Realizowano działania na rzecz zapobiegania chorobom i promowania zdrowego stylu życia poprzez:

- działania programowe – programy ogólnopolskie, wojewódzkie i powiatowe, a także działania nieprogramowe,
- inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć prozdrowotnych zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz metodami zapobiegania chorobom,
- udzielanie porad i informacji w zakresie eliminowania negatywnych czynników mających wpływ na zdrowie ludzkie,
- nadzorowanie i ocena działalności oświatowo - zdrowotnej prowadzonej przez placówki nauczania i wychowania,
- popularyzacja działań oświatowo – zdrowotnych i promocji zdrowia poprzez media lokalne, media społecznościowe oraz stronę internetową.

W realizacji zadań współpracowano z organizacjami, instytucjami oraz placówkami oświatowymi, m.in.:

- Samorząd lokalny
- Powiatowa Komenda Policji w Wyszku
- Przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe
- Szpital Powiatowy oraz Ośrodki zdrowia
- Kuratorium Oświaty w Warszawie Delegatura w Ostrołęce
- Poradnia Żywnościowa – Małgorzata Wąsiewicz
- Stowarzyszenie MONAR

W ramach realizacji działań profilaktyczno–edukacyjnych objęto **67504 osoby** z terenu powiatu wyszkowskiego.

INTERWENCJE PROGRAMOWE

Program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

W roku szkolnym 2023/2024 realizowana była XVII edycja Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj Formę!”.

Celem Programu „Trzymaj Formę!” jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. **Do programu przystąpiło 1699 uczniów z 17 szkół podstawowych powiatu wyszkowskiego.**

26 kwietnia przeprowadzono drugi etap konkursu „**Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia**” Trzymaj Formę!, który odbył się w Szkole Podstawowej w Knurówcu, do którego zakwalifikował się

1 uczeń z powiatu wyszkowskiego.

Zdj. 1. Prelekcja na temat zdrowego stylu życia w Szkole Podstawowej nr 1 w Wyszku

Zdj. 2. Etap powiatowy konkursu „Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia” Trzymaj Formę! zorganizowany w Szkole Podstawowej w Knurówcu

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS

W ramach programu realizowano interwencje „Światowy Dzień AIDS”, kampanię społeczną - „Europejski Tydzień Testowania” oraz kampanię zachęcającą młodych dorosłych (18-14 lata) do testowania w kierunku HIV pt.: „#MójPierwszyRaz”, poprzez popularyzację treści kampanii na stronie internetowej PSSE, w portalach społecznościowych oraz na spotkaniach z młodzieżą.

Łącznie działaniami objęto 3092 osób z terenu powiatu wyszkowskiego.

Zdj. 3. Prelekcja z okazji ŚDA w Szkole Podstawowej w Rzańniku

Zdj. 4. Prelekcja na temat profilaktyki HIV/AIDS w Szkole Podstawowej w Dębinkach

Program edukacyjny „Wybierz życie pierwszy krok”

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy, którego celem jest stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) u młodych ludzi. **Do programu przystąpiły 3 szkoły ponadpodstawowe, z których udział wzięło 284 uczniów.**

Program edukacyjny „Znamię! Znam je?”

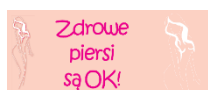
W ramach upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym w szkołach ponadpodstawowych zrealizowany został program „Znamię! Znam je?” – czyli co musisz wiedzieć o czerniaku skóry. **Wzięło w nim udział 369 uczniów z 5 szkół powiatu wyszkowskiego.**

Program edukacyjny „Podstępne WZW”

Program „Podstępne WZW” upowszechnia wiedzę na temat wirusowego zapalenia wątroby, pobudza do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych. **Wzięło w nim udział 261 uczniów z 2 szkół powiatu wyszkowskiego.**

Program edukacyjny „Zdrowe piersi są OK!”

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki raka piersi. Adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych – dziewcząt, ale również chłopców. Ma na celu zbudowanie nawyku pielęgnacji piersi i dbania o nie. **W roku szkolnym 2023/2024 z powiatu wyszkowskiego do programu przystąpiło 7 szkół, a z nich 439 uczniów.**

Zdj. 5. Prelekcja w I Liceum Ogólnokształcącym w Wyszkowie

Zdj. 6. Spotkanie edukacyjne dotyczące profilaktyki raka piersi w Szkole

Podstawowej w Porębie.

Program edukacyjny „Bieg po zdrowie”

„Bieg po zdrowie” to program edukacji antynikotynowej. Odbiorcami programu są uczniowie klas IV szkół podstawowych oraz ich nauczyciele i rodzice. Celem tego projektu jest zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości palenia tytoniu oraz zapobieganie lub opóźnianie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży. **W programie wzięło udział 656 uczniów z 15 szkół podstawowych powiatu wyszkowskiego.**

Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

„Skąd się biorą produkty ekologiczne” to ogólnopolski program dla przedszkoli, który powstał w wyniku zawarcia współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym, a Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Program adresowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat. **W roku szkolnym 2023/2024 w powiecie wyszkowskim do programu przystąpiło 632 przedszkolaków i 115 rodziców z 20 przedszkoli.**

Program edukacyjny „#ŻyjDobrze”

Główną ideą programu edukacyjnego #ŻyjDobrze jest przypomnienie i uświadomienie, że mamy wpływ na nasze zdrowie, a wybory dokonywane każdego dnia warunkują jakość naszego życia. Przygotowany został przez ekspertów z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie. **W programie wzięło udział 2312 uczniów z 17 szkół podstawowych.**

Zdj. 7. Spotkanie edukacyjne w Szkole Podstawowej w Łosinnem

Zdj. 8. Spotkanie edukacyjne w Szkole Podstawowej w Adelinie

Program edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas”

Program „Czyste Powietrze Wokół Nas” jest dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Jego celem jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. **W programie wzięło udział łącznie 1139 dzieci i rodziców z 20 przedszkoli.**

Program edukacyjny „Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami”

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki chorób odkleszczowych dla placówek wychowania przedszkolnego i szkół podstawowych. Głównym celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy o kleszczach i chorobach odkleszczowych, poznanie sposobów zapobiegania chorobom odkleszczowym oraz uświadomienie wagi problemu ugryzień przez kleszcze. **W roku szkolnym 2023/2024 w programie wzięło udział 30 placówek o łącznej liczbie odbiorców 4719.**

INTERWENCJE NIETRACOWE

Profilaktyka palenia tytoniu: „Światowy Dzień bez Tytoniu” i „Światowy Dzień Rzucania Palenia”

ŚWIATOWY DZIEŃ BEZ
TYTONIU

Co roku 31 maja obchodzimy Światowy Dzień bez Tytoniu. Jego celem jest zwrócenie uwagi na zagrożenia związane z tytoniem. W 2024 roku Światowy Dzień bez Tytoniu przebiegł pod hasłem: „Młodzi wkraczą i mówią #TobaccoExposed”. Natomiast **Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu przypada corocznie w trzeci czwartek listopada. W roku 2024 był to 21 listopada. Łącznie działaniami objęto 540 osób.**

- Kampania „Bezpieczne wakacje” i „Bezpieczne ferie”

Podczas akcji „Bezpieczne wakacje” i „Bezpieczne ferie” odwiedzano dzieci i młodzież uczestniczącą na półkoloniach, koloniach i obozach na terenie powiatu wyszkowskiego. Przeprowadzono szereg działań profilaktyczno–edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży. Jednym z wydarzeń było spotkanie z młodzieżą wypoczywającą na obozie konnym, w którym wzięła również udział przedstawicielka Policji i Kuratorium Oświaty. Tematem przewodnim spotkania były środki psychoaktywne. **Łączna liczba odbiorców to 10402 osób.**

Zdj. 9. Spotkanie edukacyjne z młodzieżą w Słopsku

Zdj. 10. Spotkanie edukacyjne z młodzieżą wypoczywającą w Internacie w Wyszku

Zdj. 11. Spotkanie z harcerzami w Loreto

Zdj. 12. Wydarzenie zorganizowane wraz z Policją i Kuratorium Oświaty w stajni „Pasja” w Skuszewie.

Spotkanie w zakładzie szklarskim „Ardah Glass” w Wyszku.

29 maja mieliśmy zaszczyt uczestniczyć w spotkaniu dotyczącym bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w Ardah Glass Packaging Polska.

Nasze wystąpienia dotyczyły 10 zasad zdrowego stylu życia, m.in. badań profilaktycznych, unikania używek oraz szczepień ochronnych dla osób dorosłych.

Zdj. 13. Wystąpienie dotyczące szczepień ochronnych.

Zdj. 14. Wystąpienie dotyczące zasad zdrowego stylu życia w Ardah Glass w Wyszku

Festiwal Piosenki o Zdrowiu

Festiwal Piosenki o Zdrowiu Głównym założeniem Festiwalu Piosenki o Zdrowiu jest zainteresowanie dzieci i młodzieży szeroko pojętą tematyką zdrowia. Celem całego przedsięwzięcia jest propagowanie bezpieczeństwa zdrowotnego, profilaktyki nałogów, zdrowego odżywiania, profilaktyki chorób, higieny osobistej, higieny jamy ustnej oraz bezpiecznego wypoczynku. W konkursie wzięło udział 116 osób w dwóch kategoriach wiekowych. Zwycięzcy I miejsc reprezentowali nasz powiat na Wojewódzkim Festiwalu Piosenki o Zdrowiu, który odbył się w Siedlcach. Tam również wywalczyliśmy główną nagrodę zajmując I miejsce w kategorii klas I – V szkół podstawowych.

Zdj. 15, 16. Zdjęcia uczestników Festiwalu Piosenki o Zdrowiu 2024

Imprezy plenerowe

Rok 2024 obfitował również w różnego rodzaju imprezy plenerowe, na których mieliśmy swoje stoisko edukacyjno-informacyjne. Byliśmy m. in. na Dożynkach Powiatowych w Somiance, „Białej niedzieli” na Placu Miejskim w Wyszkanie, jak również wsparliśmy „Różowy Bieg” w Rybieniu Leśnym, na którym edukowaliśmy na temat profilaktyki raka piersi i wirusa HPV. Nie zabrakło nas również na Wyszkańskich Dniach Wody.

Zdj. 17. Dożynki Powiatowe w Somiance

Zdj. 18. „Biała Niedziela” na Placu Miejskim w Wyszkowie

Zdj. 19. „Różowy Bieg” w Rybieniu Leśnym

Zdj. 20. Wyszkowskie Dni Wody

„Zrozumieć by działać, wiedza kluczem do profilaktyki”

Dwudniowe wydarzenie na temat szkodliwości środków psychoaktywnych, które odbyło się w Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej Kopernik w Wyszkowie.

Uczestnicy spotkania mieli okazję zgłębić temat ich wpływu na zdrowie, rozpoznać niebezpieczeństwa związane z ich używaniem oraz poznać skuteczne metody profilaktyki i wsparcia. Pierwszy dzień był dedykowany Dyrektorom szkół, Nauczycielom, Psychologom, Pedagogom i innym osobom na co dzień pracującym z młodzieżą, a także rodzicom.

Temat przedstawiał Pan Radosław Gruss Kierownik Oddziału Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie.

Temat związany z prawnymi aspektami zażywania środków psychoaktywnych przedstawiała podkomisarz Pani Wioleta Szymanik z KPP w Wyszkowie.

Drugi dzień to spotkanie z młodzieżą zatytułowane **"Zastanów się czy warto ?"** gdzie powiedzieliśmy o skutkach zdrowotnych zażywania środków psychoaktywnych, przedstawicielka KPP Wyszków o skutkach prawnych, a o skutkach społecznych przedstawiciel Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień „Monar” w Wyszkowie.

Łączna liczba odbiorców to: 1300 osób.

Zdj. 21. Przedstawiciel WSSE w Olsztynie

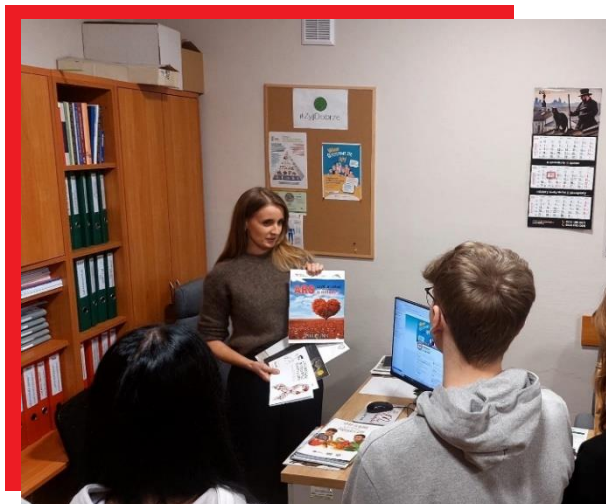
Zdj. 22. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkowie

Zdj. 23. Uczestnicy spotkania

Zdj. 24. Prelekcja nt. skutków zdrowotnych środków psychoaktywnych.

Dzień Otwarty – Lekcja Przedsiębiorczości

W dniach 4 i 11 grudnia 2024 odbył się w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wyszkowie dzień otwarty, na którym gościliśmy klasę III technikum z Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej „Kopernik” w Wyszkowie. W ramach lekcji uczniowie zobaczyli jak wygląda praca w Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz czym zajmują się poszczególne działy.

Zdj. 25. Przedstawienie pracy działu Promocji Zdrowia

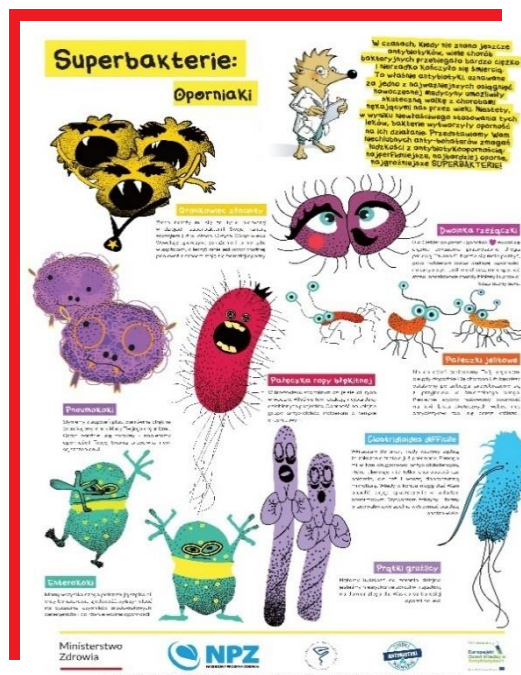
Zdj. 26. Certyfikat za udział w Światowym Tygodniu Przedsiębiorczości.

Kampania „Go blue for AMR”

Kampania organizowana przez Ministerstwo Zdrowia ma na celu szerzenie wiedzy o konieczności przeciwdziałania antybiotykooporności (AMR), zarówno wśród społeczności medycznej, jak i rodzin oraz przyjaciół. W ramach kampanii na szkolnych korytarzach 4 Liceum Ogólnokształcącego w Wyszkowie została zorganizowana wystawa plakatów o antybiotykach.

Zdj. 26 i 27. Plakaty kampanijne dot. antybiotyków.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny wykonuje zadania o charakterze profilaktycznym – ochrony zdrowia ludzkiego na różnych etapach procesów inwestycyjnych. Zadania te polegają na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania i lokalizacji, opracowania projektów i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Podczas uzgadniania przedsięwzięć zwracano uwagę przede wszystkim na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego przyszłych użytkowników w projektowanych obiektach, jak i minimalizację ich negatywnego oddziaływania na środowisko. Ważną rolą jest także kontrola budynków oddawanych do użytkowania.

W roku 2024 w zakresie działalności Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wydano:

- **7 stanowisk w formie pisma** - dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko np. pismo dot. uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej dla projektu planu ogólnego Gminy Długosiodło;
- **4 opinie** - dotyczące projektów dokumentów planistycznych wraz z prognozą oddziaływania na środowisko objętych strategiczną oceną oddziaływania na środowisko np. opinia dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Huta – Podgórna i Popowo-Letnisko”;
- **24 opinie** – co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko np.:
  - opinia dot. odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz opracowania raportu dla przedsięwzięcia pn.: Budowa Magazynu Energii wraz z infrastrukturą towarzyszącą w msc. Turzyn, Gmina Brańszczyk,
  - opinia dot. odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz opracowania raportu dla przedsięwzięcia polegającego na: Reorganizacji wydajnościowej Stacji Przeladunkowej Odpadów (SPO) i Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), ul. Leśnej 3 w Wyszkanie,
  - opinii w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oraz sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na: Przeladunku odpadów komunalnych – plac przeladunkowy, obręb Skorki, gmina Somianka;
- **2 opinie** - dotyczące uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach np. opinia dot. warunków realizacji przedsięwzięcia polegającego na: Kompostowaniu odpadów zielonych, z jednoczesnym przekształceniem na bio-nawóz, obręb Chrzczanka Włociańska, gmina Długosiodło;
- **39 opinii** - dotyczących uzgodnień dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych np.:
  - projekt budowlany przebudowy budynku usługowego wraz ze zmianą sposobu użytkowania na krematorium w msc. Turzyn gmina Brańszczyk,
  - projekt budowlany rozbudowy stacji wodociągowej w msc. Turzyn gmina Brańszczyk,
  - projekt budowlany rozbudowy stacji uzdatniania wody w Trzciance gmina Brańszczyk,

- projekt budowlany zmiany sposobu użytkowania istniejącego budynku transportu i łączności wraz z jego przebudową i rozbudową z przeznaczeniem na żłobek, adres inwestycji: obręb ewidencyjny Choszczowe, gmina Zabrodzie;
- Na etapie dopuszczenia do użytkowania zrealizowanych obiektów budowlanych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkowie:
  - wydał **19 opinii** - w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego (art. 56 Prawa budowlanego). Kontrole w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektu budowlanego dotyczyły np.:
    - budynku garażowego, budynku gospodarczego, silosu na zrębki, wiaty na kontenery oraz wagi samochodowej wraz z zagospodarowaniem terenu oraz wykonaniem urządzeń infrastruktury technicznej zrealizowanych w ramach zadania inwestycyjnego pn.: Rozbudowa, modernizacja oraz wyposażenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, obręb Zabrodzie, gmina Zabrodzie,
    - sali gimnastycznej, łącznika wybudowanych w ramach zadania inwestycyjnego pn.: Rozbudowa i przebudowa szkoły podstawowej w Ulasku o budynek sali gimnastycznej wraz z urządzeniami towarzyszącymi, obręb Ulasek, gmina Somianka,
    - pomieszczenia kuchni - powstałego po zmianie sposobu użytkowania kotłowni na kuchnię oraz pomieszczeń zaplecza powstałych po częściowej przebudowie istniejącej kuchni w istniejącym budynku przedszkola i żłobka, obręb Choszczowe, gmina Zabrodzie,
    - zakładu masarskiego MOL o produkcji do 50 ton rocznie powstałego po zmianie sposobu użytkowania budynku gospodarczego, obręb Wola Mystkowska, gmina Somianka,
    - stacja paliw wraz z infrastrukturą towarzyszącą, obręb Trzcianka, gmina Brańszczyk,
    - modernizacji oczyszczalni ścieków w miejscowości Zabrodzie.
  - w **41** przypadkach odstąpiono od przeprowadzenia oględzin (tzw. „milcząca zgoda”). Nie zajęcie stanowiska dotyczyło głównie: budynków mieszkalnych jednorodzinnych, dróg, sieci kanalizacji sanitarnej, wind, budynków magazynowych, sieci wodociągowej, budynku mieszkalnego wielorodzinnego, budynku rekreacji indywidualnej, farmy fotowoltaicznej.
- **10 postanowień** w sprawie uzgadniania projektów decyzji dotyczących warunków zabudowy i zagospodarowania terenu lub lokalizacji inwestycji celu publicznego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Przykładowe projekty decyzji dotyczyły np.:
  - projektu decyzji o ustaleniu warunków zabudowy dla inwestycji polegającej na rozbiórce istniejącego budynku gospodarczego oraz budowie budynku użyteczności publicznej – domu kultury wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w msc. Rybno, gmina Wyszków, - projektu decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla inwestycji polegającej na: „Rozbudowie sieci kanalizacyjnej” obręb Somianka, gmina Somianka.

Podsumowanie

Ilość spraw rozpatrzonych przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny wynika z ilości inwestycji realizowanych na terenie powiatu wyszkowskiego oraz wniosków złożonych przez wnioskodawców/inwestorów. W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowano zadania o charakterze profilaktycznym w zakresie: ochrony ludzi przed emisją zanieczyszczeń, oddziaływaniem akustycznym, gospodarki wodno-ściekowej zarówno na etapie tworzenia planów zagospodarowania przestrzennego, jak i opinii w zakresie oddziaływania inwestycji na środowisko. Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego dotyczyła również kontroli pod kątem zapewnienia właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w nowo realizowanych obiektach

użyteczności publicznej takich jak np. ochrony zdrowia, żywnościowo-żywnościowych, oświaty, zakładach pracy. W oparciu o przepisy prawa inspekcja sanitarna w ramach nadzoru zapobiegawczego prowadziła działania w celu zminimalizowania negatywnych skutków inwestycji na zdrowie człowieka.

Jedną z dominujących pozycji wśród rozpatrywanych spraw zajmowały uzgodnienia projektów pod względem wymagań higieniczno-zdrowotnych.

W opiniowanych dokumentacjach nie stwierdzono znacznych naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych, jednak w większości przedłożonych projektów budowlanych należało dokonywać uzupełnień i poprawek przed wydaniem ostatecznej opinii. Opiniując dokumentację projektową szczególną uwagę zwracano na prawidłowy układ funkcjonalny pomieszczeń, właściwą technologię, właściwe wyposażenie, prawidłowo zaprojektowaną wentylację i klimatyzację, warunki socjalno-sanitarne oraz zgodność zaprojektowania z obowiązującymi przepisami i normami.

W stosunku do roku 2023, w 2024 r. liczba wydanych opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zmniejszyła się (w 2024 r. wydano 24 opinie, w 2023 r. – 30 opinii). Wśród opiniowanych przedsięwzięć znaczącą ilość stanowiły inwestycje związane z budową dróg.

W 2024 r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny uczestniczył w przekazaniu do użytkowania 60 obiektów. Stanowisko zajmowane było na podstawie art. 56 ustawy – Prawo budowlane. Nowo powstające obiekty budowlane zaprojektowane są w sposób respektujący wymagania ochrony środowiska oraz przepisy techniczno-budowlane. Obiekty zostały wyposażone w urządzenia wentylacyjne zapewniające w sposób mechaniczny lub grawitacyjny wymianę powietrza w pomieszczeniach. Woda doprowadzona do obiektów spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294).

W trakcie kontroli zdarzały się jednak obiekty, na których stwierdzono nieprawidłowości pod względem funkcjonalnym oraz sanitarno-technicznym. Uchybienia usuwane były na bieżąco w trakcie czynności kontrolnych do momentu wydania opinii. Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmowany był przez właściwą komórkę nadzoru bieżącego.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Wyszkowie
Beata Kiliańczyk-Szawłowska
Beata Kiliańczyk-Szawłowska